

JAARVERSLAG 2018

Westlandse Stichting Katholiek Onderwijs
Poeldijk

*"WSKO is een lerende en inspirerende onderwijsorganisatie,
die in de samenleving uitdagingen aangaat om talenten te ontwikkelen"*

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Bestuursverslag	3
Algemene instellingsgegevens	4
Governance	12
Overige zaken van materieel belang	15
Financieel beleid	18
Continuïteitsparagraaf	34
Verslag van de Raad van Toezicht	43
 Jaarrekening	 48
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	49
Balans per 31 december 2018, vergelijkende cijfers per 31 december 2017	53
Staat van baten en lasten 2018, vergelijkende cijfers per 31 december 2017	55
Kasstroomoverzicht 2018, vergelijkende cijfers per 31 december 2017	56
Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	57
Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	66
Verbonden partijen	71
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	72
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	75
Gebeurtenissen na balansdatum	77
Ondertekening	77
 Overige gegevens	 79
Bestemming van het resultaat	79
Controleverklaring	80
 Bijlagen	 85
Gegevens over de rechtspersoon	85
OCW-bijlage	86

BESTUURSVERSLAG

ALGEMENE INSTELLINGSGEGEVENS

Inleiding

In dit jaarverslag is aandacht besteed aan de financiële activiteiten van de Westlandse Stichting Katholiek Onderwijs (WSKO) in het jaar 2018.

Jaarrekening

De in dit verslag opgenomen jaarrekening 2018 is opgesteld door WSKO. Deze jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor DRV Accountants & Adviseurs.

Kernactiviteiten en beleid

De stichting heeft tot doel de bevordering van het rooms katholiek onderwijs in de gemeente Westland. Onder het bevoegd gezag van WSKO, met bevoegd gezagnummer 20671, vallen onderstaande 16 basisscholen in diverse kernen in de gemeente Westland:

School	BRIN
WSKO De Achtsprong	07RV
WSKO Godfried Bomansschool	08VV
WSKO John F. Kennedyschool	09TX
WSKO De Zeester	09WF
WSKO De Nieuwe Weg	10JH
WSKO Verburchhof	10ZF
WSKO 't Startblok	18ZC
WSKO Bernadetteschool	18ZQ
WSKO Joannesschool	19AC
WSKO De Aventurijn	19AT
WSKO Montessorischool Naaldwijk	19AT
WSKO De Hofvilla	20CB
WSKO St. Jozefschool	20CV
WSKO Mariaschool	20DJ
WSKO Andreashof	20DV
WSKO Regenboog	22MD
WSKO Servicebureau	AD73

Doelstelling van de instelling

Bij WSKO draait alles om de leerlingen, om de kwaliteit van hun leven op school en om de vorming van een hecht fundament voor hun sociale en maatschappelijke leven. Daarom luidt de missie: WSKO is een lerende en inspirerende onderwijsorganisatie, die in de samenleving uitdagingen aangaat om talenten te ontwikkelen.

Juridische structuur

WSKO is een stichting met de statutaire zetel in Poeldijk, is op 29 december 1964 opgericht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 41145292.

WSKO is op 1 april 2006 ontstaan uit een fusie tussen de Stichting Katholiek Primair Onderwijs (SKPO) en de Stichting Katholiek Primair Onderwijs Westland (SKPOW).

De Stichting hanteert het Raad van Toezicht model sinds de fusiedatum.

Organisatiestructuur

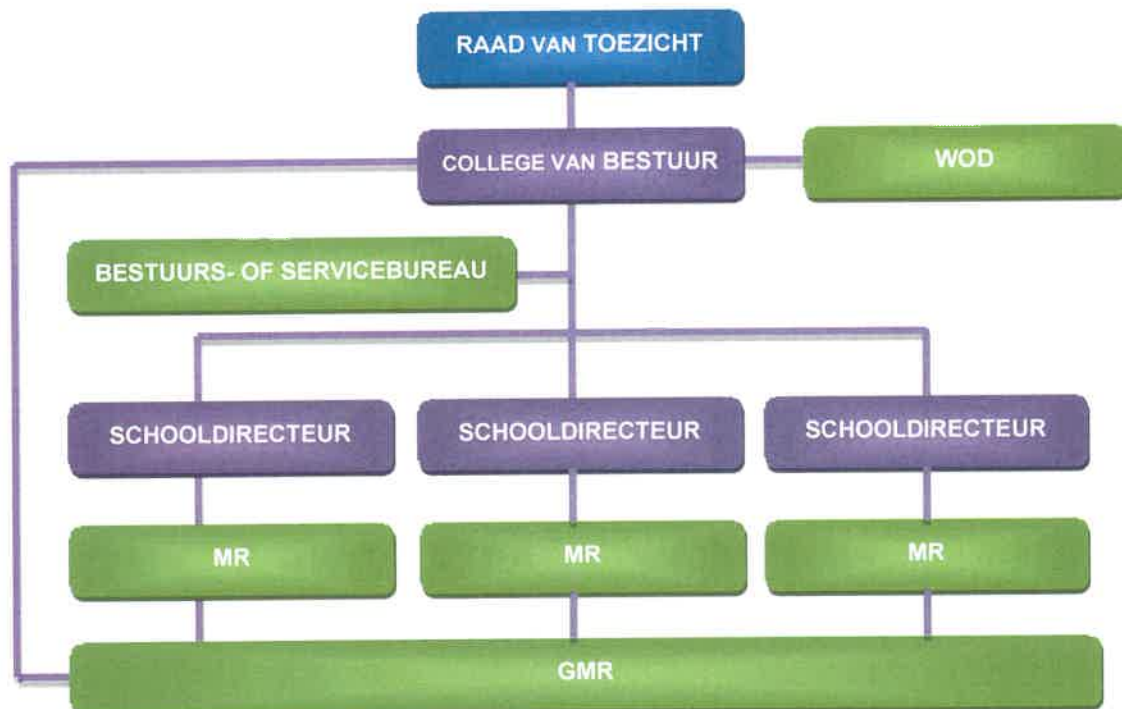
Het College van Bestuur, bestaande uit de bestuursvoorzitter, legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht. Het bestuur concentreert zich in de bestuurlijke activiteiten op het faciliteren, geven van richting, het stellen van kaders en het uitvoeren van controles en evaluaties.

Binnen de door het bestuur vastgestelde kaders wordt de voorbereiding en uitvoering van bovenschools beleid en schoolbeleid aan de schooldirecteuren overgedragen, waarbij medewerkers van het servicebureau adviseren en faciliteren. Het bestuur stelt de beleidsplannen vast. Het bestuur wordt geïnformeerd over de uitvoering van beleidsbesluiten door de beleidsmedewerkers en de directeuren van de scholen.

In het kalenderjaar 2018 is verder richting gegeven aan het koersplan WSKO, waarbij een transformatie wordt nagestreefd van Angelsaksisch naar Rijnlants denken en handelen.

Het WOD (WSKO Overleg Directeuren), bestaande uit alle schooldirecteuren, treedt op als beleidsadviserend collectief voor het College van Bestuur. In het managementstatuut zijn de taken en bevoegdheden van directeuren vastgelegd.

Het organogram:

Bestuur

Per 1 januari 2014 bestaat het College van Bestuur uit de bestuursvoorzitter J.C. van der Ende.

Het College van Bestuur vormt samen met de bestuurssecretaris en de medewerkers van het servicebureau het bestuursbureau van WSKO.

Het College is in finale zin verantwoording verschuldigd aan de Raad van Toezicht (RvT).

Nevenfuncties bestuurder

De bestuurder bekleedde in 2018 naast zijn lidmaatschap van het CvB de volgende (neven)functies:

- Stichting Filiorum, onbezoldigd adviseur;
- Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Westland (SPOW), onbezoldigd voorzitter dagelijks bestuur;
- WNT-web, onbezoldigd voorzitter algemeen bestuur.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht ziet toe op een adequate besturing van de Westlandse Stichting Katholiek Onderwijs door het College van Bestuur. De taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in de statuten en het huishoudelijk reglement. De Raad van Toezicht is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar, het College van Bestuur en welk deelbelang dan ook, onafhankelijk en kritisch kunnen opereren.

Meervoudige Publieke (Horizontale) Verantwoording

In algemene zin handelt het bestuur in alle voorkomende gevallen overeenkomstig de Code Goed Bestuur zoals die is geformuleerd door de PO-Raad. We maken een onderscheid in formele en informele horizontale verantwoording. Dit gebeurt zowel op macro als meso niveau. Uitgangspunt voor verantwoording is ons koersplan met de daarin vijf gekozen domeinen. Het koersplan wil richting geven aan de dynamiek van de dagelijkse werkelijkheid en beseft dat deze constant zal worden bijgesteld. We willen daarbij traagheid voorkomen door teveel overleg te creëren of morele druk uit te oefenen op personen. Drijfveer is steeds hoe we met elkaar de koers kunnen bepalen en volgen en daarover op een transparante wijze met elkaar in gesprek kunnen zijn en blijven om de kwaliteit te verbeteren. Voorop gestelde documenten zijn hierbij geen uitgangspunt, maar zijn het resultaat van de dialoog.

Overzicht: De vijf domeinen in het koersplan 2015 – 2020

Formeel wordt horizontale verantwoording op macro niveau gerealiseerd door vanuit de overheid verplichte eisen rondom jaarverslag, jaarrekening, begroting en bestuursformatieplan. Daarbij stelt het bestuur negen maal per

schooljaar de succesmonitor beschikbaar aan zowel de Raad van Toezicht als de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR). Hierin zijn de vijf domeinen van het Koersplan opgenomen en beantwoordt het bestuur eventuele vragen dienaangaande.

Het jaarverslag met daarin opgenomen de jaarrekening wordt onverkort en volledig op de website van WSKO geplaatst zodra die is goedgekeurd door de Raad van Toezicht. Informeel vinden er gesprekken plaats met de GMR, directies, ouders en stake- en shareholders. Daarbij wordt er op WSKO niveau regelmatig een WSKO Nieuwsbrief verspreid, die ook op de website zichtbaar is.

Formeel overlegt het bestuur op meso niveau regelmatig met de gezamenlijke schooldirecties (WSKO Overleg Directies oftewel WOD) over onder andere de bedrijfsvoering. Bij het overleg afgesproken acties worden door het bestuur gemonitord en geëvalueerd.

We hebben het vanuit ons koersplan over de dingen die we met elkaar belangrijk vinden. WSKO hecht aan tijdige en transparante verantwoording door de scholen jegens ouders/verzorgers. In eerste aanleg gebeurt dat door middel van het schoolplan en het daaruit voortvloeiende jaarplan met beleidsvoornemens, welke de scholen door middel van de schoolgids kenbaar maken aan alle ouders/verzorgers.

In de schoolgidsen worden resultaten van de eindtoets, de doorstroomgegevens van de leerlingen van groep 8 naar het voortgezet onderwijs en de onderwijskundige ontwikkelingen gepubliceerd.

Overigens worden deze gegevens ook gepubliceerd op "Mijn vensters", een digitale gegevensbron op internet.

Op regelmatige basis worden nieuwsbrieven uitgegeven waarin ouders/verzorgers, medewerkers en overige belanghebbenden geïnformeerd worden op onderwijskundig, personeel of financieel gebied.

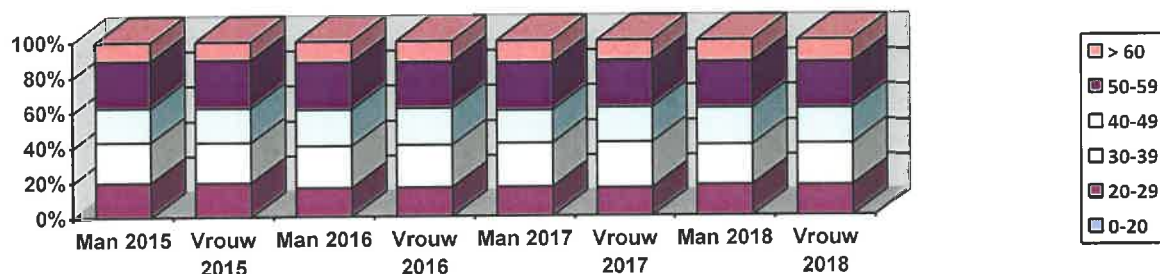
Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad

WSKO kent een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR). Hierin zijn alle scholen vertegenwoordigd. Daarnaast kent elke school een eigen medezeggenschapsraad voor lokale aangelegenheden. De schooldirecteur treedt daar op als de vertegenwoordiger van het bestuur in lokale MR-zaken.

Personele bezetting

Onderstaand is het aantal personeelsleden per 31 december 2018 inclusief vergelijkende cijfers uit 2017 vermeld, verdeeld naar geslacht:

Leeftijdscategorie	Vrouw 31-12-2018	Vrouw 31-12-2017	Man 31-12-2018	Man 31-12-2017	Totaal 31-12-2018	Totaal 31-12-2017
0-19 jaar	0	0	0	0	0	0
20-29 jaar	66	62	10	8	76	70
30-39 jaar	92	101	13	12	105	113
40-49 jaar	78	77	12	9	90	86
50-59 jaar	101	104	15	13	116	117
> 60 jaar	49	44	7	6	56	50
Totaal	386	388	57	48	443	436

De gemiddelde aanstelling schommelt rond 0,6519 wtf per persoon (2017: 0,6319).

De verdeling tussen mannen en vrouwen is als volgt:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Vrouw	502	511	461	432	388	386
Man	70	71	55	67	48	57

Het gevoerde beleid inzake de beheersing van uitkeringen na ontslag

Ten tijde van het keuzemoment in 2006 heeft WSKO gekozen voor "ontslagbeleid".

In het licht van deze toentertijd gemaakte keuze wordt actief mobiliteitsbeleid gevoerd tussen de scholen van WSKO, onder andere met als doel minimalisering van uitkeringen na ontslag. Hiertoe worden bijvoorbeeld in een vroeg stadium formatiegesprekken gevoerd.

Personeel wordt aangesteld bij WSKO met een bestuursaanstelling. Bij scholen met een teruglopende leerlingenpopulatie worden eerst de tijdelijk aangestelde leerkrachten ervan in kennis gesteld dat er geen aanstelling voor onbepaalde tijd zal plaatsvinden. Vervolgens wordt volgens het principe van 'last in, first out' gekeken naar de werknemers met een aanstelling voor onbepaalde tijd. Werknemers worden eerst mondeling en daarna schriftelijk op de hoogte gesteld van de verplichting tot mobiliteit.

Vanaf 2016 is op basis van de Wet Werk en Zekerheid het 'afspiegelingsbeginsel' leidend bij de bepaling van boventalligheid.

In de loop van 2017 werd het onderwijs geconfronteerd met een nijpend tekort aan goede leerkrachten. In plaats van boventalligheid is nu de uitdaging om voldoende leerkrachten te werven.

In het boekjaar 2018 is aan twee (2017: 2) medewerkers een ontslagvergoeding toegekend en zijn outplacementkosten gemaakt. Deze vergoedingen zijn als 'regulier' te kwalificeren en hebben niet geleid tot exorbitante verstrekkingen.

Zaken met een personele betekenis

Scholing

De investering in scholing is gefinancierd uit de bekostiging Prestatiebox Primair Onderwijs.

In het boekjaar 2018 is in totaal € 788.775 (2017: € 653.228) ontvangen aan bekostiging Prestatiebox Primair Onderwijs, waarbij grofweg € 190.000 wordt besteed aan opbrengstgericht werken en € 230.000 aan professionalisering schoolleiders en leerkrachten.

Daarnaast is ingezet op scholingstrajecten in het kader van Rijnlands werken en denken, Onderwijs2032 en identiteit, hetgeen per saldo € 369.000 aan lasten met zich mee heeft gebracht.

Onder scholing vallen de volgende componenten:

Onderdeel:	Doel:
Systeemscholing	Realisatie mijlpalen strategisch beleid op schoolniveau
Leerlingbegeleiding (-zorg)	Juiste zorg bieden aan leerlingen
Schoolontwikkeling	Verhoging opbrengsten
Identiteitsontwikkeling	Versterking identiteit
Intervisie directeuren	Kwaliteitsimpuls & kennisverhoging
Netwerklere	Kennisdeling
Studiedag	Kennisverbreding en aansturing organisatie
Individuele coaching	Verhoging opbrengsten
Innovatie onderwijsaanbod	Verhoging onderwijsaanbod

Het belang en de waarde van leren van en met elkaar erkennen momenteel veel deskundigen. Hiermee kiest WSKO voor een moderne strategie. De invoering hiervan is echter een complexe, die zorgvuldig moet gebeuren om het geheel tot een succes te maken. Op de korte en langere termijn wil WSKO vooral de expertise van het eigen personeel gebruiken voor schoolontwikkeling. Waar passend of noodzakelijk wordt uiteraard professioneel advies en professionele begeleiding ingekocht.

Verantwoording gelden voor werkdrukverlaging

Het bestuur dient in het bestuursverslag jaarlijks verantwoording af te leggen over zowel het gevolgde proces om tot effectieve aanpak van werkdruk te komen als over de globale besteding van de extra middelen bestemd voor vermindering van de werkdruk.

Het proces dat is gevolgd om tot een effectieve aanpak van de werkdruk op schoolniveau te komen

Het bestuur heeft het proces om te komen tot een effectieve aanpak van de werkdruk op schoolniveau volledig bij de schooldirecties neergelegd. Een volkomen decentrale aanpak derhalve om tot waarborging van maatwerkoplossingen te komen.

De schooldirecties zijn met het team, de ouders en overige belanghebbenden in gesprek gegaan om op grond daarvan schoolspecifieke oplossingen voor werkdrukverlaging te vinden.

De voorgestelde oplossingen zijn vervolgens verwoord in plannen van aanpak, welke daarna zijn voorgelegd aan minimaal de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraden.

De effectiviteit van de plannen wordt in de loop van 2019 gemeten door de schooldirecties zelf, in samenspraak met de teams, ouders en overige belanghebbenden.

De uitkomsten van de meting zal als input worden gebruikt voor de plannen van aanpak schooljaar 2019-2020.

Waar zijn de extra werkdruk middelen voor ingezet?

Bestedingscategorie	Besteed bedrag	Eventuele toelichting
Inkomsten "werkdrukgeden"	280.710	
AF: Besteed aan personele kosten	-/- 253.737	Incl. studiekosten, cursuskosten, studieverlof etc.
AF: Besteed aan materiële kosten	-/- 31.419	
AF: Besteed aan ingekochte diensten in kader van professionalisering	-/- 0	
TOTAAL	-/- 4.446	

Niet-financiële maatregelen om werkdruk te verminderen

Rapporteren over niet-financiële maatregelen om werkdruk te verminderen is nauwelijks mogelijk zonder tot een soort van feitenrelaas over te gaan. Dat wetende is gekozen voor een beknopte en puntsgewijze benoeming van maatregelen:

- Geen teamvergaderingen, wel bijeenkomsten met vakwerkgroepen;
- Invoering "continudagen" om groepshandelingsplannen op te stellen, te monitoren, te evalueren en bij te stellen;
- Kritisch bekijken van taken- of neventaakroosters en schrappen van taken die er minder toe doen.

De grootste gemene deler van de niet-financiële maatregelen is wel het afwegen van in te zetten tijd versus nut/noodzaak.

Onderwijskundig beleid

Onderwijsopbrengsten

WSKO is een opbrengstgerichte organisatie op alle gebieden, niet alleen cognitief. Voor WSKO betekent dit dat de ontwikkeling van kinderen meer is dan een optelsom van louter cognitieve resultaten. Andere ontwikkelingsgebieden zijn net zo belangrijk. De gemiddelde ongecorrigeerde resultaten op de Dia eindtoets voor groep 8 zijn in 2018 voldoende op landelijk gemiddelde. Hoewel de gesignaleerde tussenresultaten over de afgelopen jaren van leerlingen belangrijker zijn dan alleen de eindtoets blijft het een punt van aandacht. WSKO heeft daarom per 1 augustus 2016 een bovenschools intern begeleider aangesteld, die als hoofdtaak heeft om de kwaliteitszorg, waar de opbrengsten deel van uitmaken, te stimuleren en te coachen en waar nodig op basis van de afspraken ook in overleg met het bestuur en directie maatregelen te treffen.

Scholen die met de eindtoets onder het landelijk gemiddelde scoren, hebben ook een gesprek met de bestuursvoorzitter. Tijdens dit gesprek (met de schooldirectie) worden de resultaten geëvalueerd en wordt door de school een plan van aanpak op basis van de gesignaleerde oorzaak gemaakt. In 2017 is een werkplaats "opbrengsten" geformeerd. Hierin participeren een aantal directeuren, de bovenschools intern begeleider, adviesgroep "Onderwijs maak je samen" en de bestuurder. Inzet is om opbrengsten te stimuleren door kwaliteitsimpulsen op vijf domeinen/landschappen (team, groei van de leerling, sociale vaardigheden, ouders en eigenaarschap). In 2018 is in goed overleg tussen schooldirecties en intern begeleiders de nieuwe DIA-eindtoets (ontworpen in samenwerking met RU Groningen) afgenomen en hebben we de Cito Eindtoets achter ons gelaten. Er is voor de DIA-eindtoets gekozen, omdat deze toets meer differentiatiemogelijkheden biedt voor de kinderen en een duidelijker beeld geeft. In april/mei is deze digitale toets voor het eerst gebruikt binnen alle WSKO scholen.

Onderwijskundige en -programmatische zaken

WSKO neemt het opbrengstgericht werken serieus. Zij heeft daarom in 2016 van de dienst "Onderwijs maak je samen" gebruik gemaakt om het thema Opbrengsten nadrukkelijk onder de aandacht te brengen en daar afspraken over te maken. Deze ontwikkeling werd voortgezet tot 2018 zowel binnen de werkplaats "opbrengsten", het bovenschools IB netwerk van WSKO, het directeurenoverleg als binnen de teams op de individuele scholen. WSKO zet sterk in op professionele leergemeenschappen. Zij hecht aan informeel leren vanuit intrinsieke motivatie van personeel: in een lerende organisatie kan er veel van elkaar geleerd worden.

In 2018 heeft een aantal scholen zich verder ontwikkeld in haar onderwijskundig concept. Zo is er bij WSKO Joannesschool een doorontwikkeling in het unit leren, dat inspiratiebron is voor een aantal andere scholen. WSKO Startblok innoveert vanuit de grondprincipes van Gert Biesta en het wereld-gericht onderwijs.

In 2018 is extra geïnvesteerd in het thema "onderwijs van de toekomst". Directies hebben via excursie en studiedagen kennis gemaakt met de snel veranderende maatschappij en worden heel bewust voor de taak gesteld om zich af te vragen waartoe ons onderwijs dient, hoe we dat doen en wat daar voor nodig is.

Daarbij zijn de schooldirecties gestart om met elkaar in gesprek te zijn in het kader van onze katholieke identiteit om te verkennen wat ons nu bindt en hoe we dat in de komende jaren wensen. Dit wordt gevoed door de gedachte dat we op weg zijn naar een herbronning van de christelijke humaniteit. Deze vraagstelling zal op zowel autonoom als collectief niveau een antwoord moeten geven.

Daarnaast onderscheiden WSKO-scholen zich door elk jaar opnieuw in de prijzen te vallen met verschillende competities. Onze scholen nemen deel aan sportieve toernooien (voetbal, handbal, schaken, dammen), die vaak buitenschools worden georganiseerd. WSKO Andreashof werd Nederlands handbal kampioen. Onze andere scholen eindigen vaak op een eervolle plaats in een regio of landelijke competitie op sportief gebied. Veel van onze scholen schrijven zich ook jaarlijks in voor de Lego League. De WSKO scholen waren in 2018 opnieuw goed vertegenwoordigd in de regionale finale van de First Lego League. De deelname was succesvol.

De ouderbetrokkenheid speelde hierbij een heel belangrijke rol zowel tijdens de voorbereiding op de wedstrijd als op de wedstrijddagen zelf. Één van onze jonge leraren, Norad Bos, werd verkozen tot winnaar van de Nationale Prijs "De Loftrompet", uitgereikt aan de leraar die zich op bijzondere wijze inzet voor muziekonderwijs.

WSKO De Hofvilla werd derde in de Nationale Onderwijsprijs en werd genomineerd voor de identiteitsprijs.

Ontwikkelingen als gevolg van interne en externe kwaliteitszorg

Er is sprake van interne kwaliteitszorg of kwaliteitsmanagement wanneer de activiteiten worden ondernomen door de school zelf. We spreken van externe kwaliteitszorg of kwaliteitscontrole wanneer het initiatief voor de kwaliteitszorgactiviteiten ligt bij personen of instellingen buiten de school.

De belangrijkste functies zijn verantwoording afleggen (accountability), communicatie over de kwaliteit, schoolverbetering (improvement) en het tijdig signaleren van zwakke plekken.

We zouden ons inziens een positieve bijdrage aan het onderwijs kunnen leveren als we ons niet primair zouden richten op de signalering van zwakke plekken, maar ons zouden richten op talenten: sterker maken wat sterk is. Scholen leggen jaarlijks via een managementrapportage verantwoording af aan het bestuur, waarbij er zowel sprake is van product- als procesevaluatie. Op basis daarvan worden afspraken gemaakt met de directeuren om tot verbeteringen te komen. De externe kwaliteitszorg vindt met name plaats door de inspectie. In 2018 hadden alle WSKO scholen een basisarrangement. Een prestatie waar het bestuur, de scholen en ouders trots op zijn.

Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen (waaronder samenwerkingsverbanden)

WSKO maakte deel uit van het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Westland.

Het speciaal basisonderwijs in het Westland is in 2018 opnieuw licht gestegen, evenals het aantal leerlingen in het cluster 4 onderwijs. De intentie blijft om de zorg voor kwetsbaarder leerlingen meer naar het regulier basisonderwijs te verschuiven. Dit vraagt om een kwaliteitsslag, die reguliere basisscholen en leraren moeten maken om de leerlingen adequaat te kunnen helpen.

Onderwijskundige onderwerpen met politiek dan wel maatschappelijke relevantie

WSKO heeft vanuit haar koersplan vastgelegd dat ze zich de komende jaren op een aantal domeinen wil richten, rekening houdend met huidige en toekomstige ontwikkelingen. Dit gaat met name om de domeinen Marktaandeel, Personeel, Kwaliteit, Professionele cultuur en Financiën.

De koersuitspraken zijn richtinggevend en worden vanuit strategische vraagstukken nader ingevuld. WSKO staat voor Eigenaarschap, Vooruitgang en Vertrouwen op alle niveaus (van leraar tot leerling).

Om de richtinggevende koersuitspraken en domeinen praktisch invulling te geven, wordt er onder andere gebruik gemaakt van de expertise van "De Limes", die op een Rijnlandse manier sturing en stimulans geeft aan dit proces. Vakmanschap, Vertrouwen, Verbinden en Inspiratie zijn kenmerkende drijfveren.

Daarbij is besloten om 'techniek' nadrukkelijker aandacht te gaan geven in de regio Westland. Samen met twee Westlandse besturen is in 2016 een 'procesbegeleider' (vanuit Stichting Doenk) benoemd, die de besturen hieromtrent heeft geadviseerd en de scholen heeft begeleid in deze ontwikkeling. Dit traject is in 2018 gecontinueerd.

Toegankelijkheid van de instelling

Alle kinderen zijn welkom op onze scholen. Wel dienen de ouders van niet-katholieke leerlingen de identiteit van de scholen en het katholieke karakter van het op de scholen gegeven onderwijs te respecteren. WSKO is zich bewust van haar herbezinning op de christelijke humaniteit binnen de samenleving en onderhoudt dit door hierover met de scholen in gesprek te zijn.

De schoolkeuze van de ouders wordt zo veel mogelijk gerespecteerd, behoudens in die gevallen waar numerieke scheefgroei van leerlingen dreigt.

GOVERNANCE

Risicomanagement

In de loop van 2012 is voor het eerst gewerkt met risicomanagement in de bedrijfsvoering.

Risicomanagement is feitelijk het voortdurend aandacht schenken aan de WSKO-eigen risico's en tegenover die risico's maatregelen stellen om de eventuele gevolgen van die risico's te beperken of te beheersen.

Het doel van risicomanagement is als volgt:

- Continu risico's expliciet maken en beheersen;
- Risicoalertheid creëren;
- Proactief met risico's omgaan in plaats van reactief;
- Bewust met risico's omgaan en bijbehorende beheersmaatregelen afwegen.

Om risicomanagement succesvol in de organisatie in te bedden, zal aan de volgende voorwaarden moeten worden voldaan:

1. Risicomanagement sluit aan bij de gehanteerde uitgangspunten, doelstellingen en werkwijzen binnen WSKO;
2. Risicomanagement volgt de zeggenschap, ofwel volgt de verantwoordelijkheden;
3. Risicomanagement wordt de verantwoordelijkheid van iedere medewerker.

Het bepalen van de risico's vindt plaats op basis van het principe dat wat fout kan gaan ook daadwerkelijk fout zal gaan en daarbij schade zal berokkenen met betrekking tot het bereiken van de strategische doelstellingen van WSKO.

Het is daarbij niet nodig om alle risico's te beheersen. Voor een goede beheersing vormen vooral de significante risico's het uitgangspunt. Significante risico's zijn risico's die het behalen van de doelstellingen van WSKO ernstig kunnen bedreigen.

De mogelijke beheersmaatregelen zijn de volgende:

1. Overdragen: WSKO draagt al dan niet tegen vergoeding risico's over aan een derde partij (bijvoorbeeld een verzekeringsmaatschappij);
2. Beperken: nemen van beheersmaatregelen in de interne controle, toezicht en controle;
3. Elimineren: stoppen met risicovolle activiteiten;
4. Accepteren: WSKO gaat het risico bewust aan en gaat er beter mee om dan andere partijen.

De te nemen beheersmaatregelen in het kader van risicomanagement kunnen een basis zijn voor het ontwikkelen van de organisatie. Echter, risicomanagement is in eerste aanleg niet bedoeld als 'ontwikkeltool', maar als een instrument om de gevolgen van potentiële risico's te beheersen. Immers, knelpunten en problemen duiden op leemtes in de processen.

Op basis van risicoanalyse worden zowel kans als impact bepaald van risico's **zonder** rekening te houden met de processen en maatregelen die reeds zijn vastgesteld of ingesteld om risico's te voorkomen.

WSKO richt zich op het verzorgen van onderwijs. Onderwijs is - populair gezegd - onze 'core business', hetgeen betekent dat het uitgangspunt is dat wij onderwijs bieden van voldoende niveau.

De procesbeheersing van het verzorgen van onderwijs is op zich al een vorm van risicomanagement.

Vanuit het primaire bedrijfsproces en door in- en externe factoren zijn risico's te identificeren die alle als gemeenschappelijk kenmerk hebben dat zij de continuïteit van WSKO kunnen bedreigen.

De risico's hebben wij geclusterd in blokken die wij als risicogebieden kwalificeren:

1. Systeemrisico
2. Imago
3. Personeel
4. Financiële middelen
5. Interne beheersing
6. Huisvesting

Ten aanzien van de risico's en de daarmee samenhangende kansen en bedreigingen zijn passende maatregelen van interne beheersing genomen.

Interne beheersing

Binnen de Governance wordt het fenomeen interne beheersing als een *conditio sine qua non* aangehaald. Zonder interne beheersing geen *Corporate Governance*. Ook bij WSKO is aandacht besteed aan de interne beheersingsprocessen. Interne beheersing is een proces dat gericht is op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid omtrent het bereiken van doelstellingen in de volgende categorieën:

1. De effectiviteit en efficiency van bedrijfsprocessen;
2. De betrouwbaarheid van de financiële informatie verzorging;
3. De naleving van relevante wet- en regelgeving.

De belangrijkste elementen in deze definitie zijn dat interne beheersing wordt gezien als een proces dat wordt uitgevoerd door mensen op alle niveaus in de organisatie en niet door maatregelen, formulieren en procedures. Interne beheersing verschaft slechts redelijke - geen absolute - zekerheid voor het realiseren van doelstellingen, in één of meerdere aparte overlappende categorieën.

Het is echter een proces dat blijvend in beweging is en noopt tot aanpassingen waar nodig.

Afhandeling van klachten

Elke klacht wordt serieus genomen. Het oplossen van een klacht en het treffen van maatregelen moeten tot een gewenst resultaat leiden, waardoor herhaling van de klacht wordt voorkomen en de kwaliteit van de school wordt verbeterd.

Mocht een ouder om welke reden dan ook niet tevreden zijn over de afhandeling van zijn vragen of bezwaren, dan kan men naar de directie van de school gaan. Zij heeft o.a. de taak dit soort zaken in overleg met ouders, groepsleerkrachten en eventueel andere betrokkenen op te lossen. Indien de afhandeling van de klacht niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden of indien de afhandeling in de school, gelet op de aard van de klacht niet mogelijk is, kan men zich wenden tot het bevoegd gezag van WSKO, zijnde het College van Bestuur. Leidt ook dit overleg niet tot een bevredigende oplossing, dan kan een formele klacht worden ingediend volgens de klachtenregeling.

Klachtenregeling

Als men een klacht heeft, dient men onderstaande fasen te doorlopen:

1. Men treedt in overleg met het betreffende personeelslid en probeert te komen tot oplossing van het probleem;
2. Bij onvoldoende resultaat met het betreffende personeelslid volgt overleg met de directeur. De klacht wordt schriftelijk vastgelegd in een daarvoor bestemd formulier. Een kopie van dat formulier wordt aangeboden aan de indiener, de aangeklaagde en aan de directie van de school;
3. Komt men samen met de directeur niet tot een oplossing, dan volgt overleg met het College van Bestuur van WSKO, De Ruijtbaan 83, 2685 RS Poeldijk, 0174 280 446;
4. Bij onvoldoende resultaat volgt indiening van de klacht bij de landelijke klachtencommissie Stichting GCBO, Postbus 82324, 2508 EH Den Haag, waarbij de stichting is aangesloten.

De Stichting hanteert de modelklachtenregeling die is opgesteld door Verus, Vereniging voor Katholiek en Christelijk Onderwijs. De indiener stelt het College van Bestuur op de hoogte van het voornemen om een klacht in te dienen bij de klachtencommissie. In 2018 is er vanuit individuele ouders een officiële klacht ingediend bij de klachtencommissie, welke in 2019 door de ouder is ingetrokken.

Als het een klacht met betrekking tot machtsmisbruik betreft, neemt de ouder contact op met de interne contactpersoon van de school. Op iedere school is een interne contactpersoon aangesteld. Eventueel kan hij/zij verwijzen naar de externe vertrouwenspersoon.

OVERIGE ZAKEN VAN MATERIEEL BELANG

Huisvestingszaken

Facilitair technisch beheer omvat de gebouwgebonden facilitaire diensten op het gebied van energie, onderhoud, technisch beheer, schoonmaak, bewaking en beveiliging van de bij WSKO in juridisch eigendom zijnde schoolgebouwen, alsmede op de schoolgebouwen die in bruikleen zijn.

Het reguliere onderhoud wordt uitgevoerd in nauw overleg met de schooldirecties.

Nieuwbouw, renovatie en overige aanpassingen

In 2018 zijn er op het gebied van nieuwbouw, renovatie en overige aanpassingen diverse zaken aangepakt:

- Nieuwbouw school en renovatie WSKO De Hofvilla (voorheen: WSKO Pius X) te Wateringen;
- Aanbouw bij WSKO Joannesschool, WSKO Montessorischool Naaldwijk en WSKO De Hofvilla (lokaal 19 en 20);
- Interne aanpassingen en onderwijskundige aanpassingen WSKO Mariaschool.

De nieuwbouw WSKO De Hofvilla voorzag in eerste aanleg in een school met 16 lokalen. Al snel werd duidelijk dat die omvang te klein was voor de huisvesting van het aantal kinderen. In het voorjaar van 2017 werd de beschikking afgegeven door de gemeente Westland voor de uitbreiding met een 17^e en 18^e lokaal.

In 2018 heeft de oplevering en ingebruikname plaats gevonden van WSKO De Hofvilla van een schoolgebouw met 18 lokalen. Eind 2018 zijn het 19^e en 20^e lokaal opgeleverd.

Ontwerp WSKO De Hofvilla

In Naaldwijk is tijdens de zomervakantie de huisvesting van WSKO Montessorischool Naaldwijk en WSKO Joannesschool adequaat aangepakt om het ruimtegebrek op te lossen en noodzakelijk geachte onderwijskundige aanpassingen te realiseren.

In 2017 is een begin gemaakt met de voorbereiding van de uitbreiding van WSKO De Achtsprong in De Lier met zes lokalen teneinde de locatie aan 't Achterlaantje in De Lier te kunnen verlaten om de kinderen op één locatie te kunnen huisvesten aan de Sportlaan. Ook hier geldt dat het nijpende tekort aan ruimte door alle partijen wordt onderkend, maar is pas na veel overleg in 2017 en 2018 door de gemeente het traject opgestart ter verkrijging en verlening van kredieten in 2019 en daarna. Er is het streven om vanaf de zomervakantie 2019 te starten met de renovatie en uitbreiding, waardoor WSKO De Achtsprong uitgroeit tot een IKC met 15 lokalen onderwijsruimte.

Doordecentralisatie buitenonderhoud

In 2018 zijn de meerjarige onderhoudsplannen (MOP's) voor het binnen- en buitenonderhoud geactualiseerd. De MOP's zijn opgesteld door een externe partij.

In 2017 en 2018 is met de uitvoering van de in de MOP's vastgestelde onderhoudsplannen aangevangen.

Projecten

Er zijn tal van projecten opgestart en uitgevoerd in 2018.

Een deel van de projecten staat in het kader van de BENG-regelgeving die in 2020 manifest wordt voor onder andere schoolgebouwen.

Uit de schouwingen door de inspecties van de Omgevingsdienst Haaglanden is gebleken dat WSKO al heel goed bezig is. Op onderdelen zal de komende jaren inspanningen moeten worden geleverd om de beoogde doelstellingen te realiseren.

Vooraf het onderhoud op het gebied van duurzaamheid en klimaat heeft veel aandacht gekregen:

- Plaatsen zonnepanelen WSKO De Aventurijn;
- Vervanging van dakbedekkingen door duurzaam kunststof;
- Vervanging van dakkoepels en opbouwen door light tubes;
- Introductie gebruikersvriendelijke gesegmenteerde regelingen voor de centrale verwarming;
- Monitoren van het energieverbruik door het plaatsen van slimme, op afstand in te lezen gas- en elektriciteitsmeters;
- Voorbereidingen om te voldoen aan het verkrijgen van een energielabel voor schoolgebouwen.

Andere omvangrijke projecten:

- Aanbrengen afwezigheidssensoren ten behoeve van uitschakeling verlichting bij niet in gebruik zijnde ruimten;
- Vervangen TL-verlichting door LED-verlichting en -armaturen;
- Renovatie klimaatinstallatie WSKO St. Jozefschool;
- Voorbereidingen voor plaatsing zonnepanelen en LED-verlichting bij WSKO De Zeester, WSKO 't Startblok en WSKO Bernadette.

FINANCIEEL BELEID

Financiële positie op balansdatum

WSKO heeft 2018 afgesloten met een resultaat van -/- € 52.789, hetgeen hoger is dan het begrote resultaat van -/- € 110.942. Het gerealiseerde resultaat is derhalve € 58.153 hoger dan begroot. De oorzaak van het hogere gerealiseerde resultaat wordt onder meer veroorzaakt door lagere afschrijvingskosten van € 42.482 dan begroot door uitstel van investeringen.

De investeringen zijn uitgesteld om de forse extra loonkosten voor onderwijzend personeel in oktober 2018 te kunnen financieren. De extra loonkosten zijn een gevolg van de uitkomsten van de cao po.

De extra loonkosten hebben wel geleid tot een indexering van de bekostiging, maar de tijdstippen van uitbetalen van de extra loonkosten en de ontvangst van de geïndexeerde bekostiging liepen niet synchroon. De niet-begrote extra loonkosten beliepen per ultimo 2018 circa € 1.300.000, de geïndexeerde bekostiging ter financiering van de extra loonkosten bedroeg circa € 1.280.000.

De verhoging van de loonkosten voor onderwijzend personeel heeft tevens geleid tot indexering van andere bekostigingen.

Naast bovenstaande feiten waren er aan de kostenkant ten opzichte van de begroting een drietal tegenvallers te noteren:

- Aanvullende dotatie aan de jubileumvoorziening ad circa € 84.000 wegens de verlaging van de disconteringsvoet van 3,00% naar 2,52% (circa € 28.000) en verhoging van de loonsom (circa € 56.000);
- Ten opzichte van de begroting tegenvallende opbrengsten uit rentebaten en koersresultaten, waarbij vooral de koersdalingen van de obligatieportefeuille achterblijvende opbrengsten realiseerden van circa € 53.000;
- Ten opzichte van de begroting is een aanvullende dotatie aan de voorziening groot onderhoud gedaan ad circa € 63.000 wegens verlenging van de levensduur van het schoolgebouw De Nieuwe Weg en prijsverhogingen voor onderhoud.

	Begroot	Gerealiseerd	Vershil
Lagere afschrijvingskosten	725.000	682.000	43.000
Jubileumvoorziening: Verlaging disconteringsvoet en aanvullende dotatie voor hogere loonkosten	0	-/- 84.000	-/- 84.000
Financiële baten & lasten: Lagere opbrengsten door dalende koersen obligatieportefeuille	75.000	22.000	-/- 53.000
Voorziening groot onderhoud: Aanvullende dotatie	0	-/- 63.000	-/- 63.000
Overige zaken, per saldo	0	215.000	215.000
VERSCHIL REALISATIE & BEGROTING. PER SALDO			58.000

De scholen laten gezamenlijk een tekort zien van circa -/- € 82.000, hetgeen lager is dan het begrote resultaat van circa -/- € 55.000.

De oorzaak van het begrote verlies was - per saldo - voornamelijk gelegen in de aanvullende dotatie voor de voorziening groot onderhoud, waarvan de lasten ten laste komen van de schoolexplotaties.

Onderstaand is de balans per 31 december 2018 opgenomen. De balans is een momentopname van de vermogensstructuur van een organisatie. Hierna vindt u een overzicht van de financiële situatie op 31 december 2018 in vergelijking tot de situatie van een jaar daarvoor. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Activa	31-12-2018	31-12-2017	Passiva	31-12-2018	31-12-2017
Materiële vaste activa	4.441.883	4.085.799	Eigen vermogen	6.364.415	6.417.204
Financiële vaste activa	2.912.913	3.094.683	Voorzieningen	729.456	447.486
Vorderingen	2.014.337	2.130.368	Langlopende schulden	0	0
Liquide middelen	604.320	1.883.247	Kortlopende schulden	2.879.582	4.329.407
Totaal activa	9.973.453	11.194.097	Totaal passiva	9.973.453	11.194.097

Toelichting op de balans:

ACTIVA

Materiële vaste activa

In 2018 is voor € 1.041.452 geïnvesteerd in gebouwgebonden items, leermiddelen en ICT. Het investeringsvolume lag hoger dan de afschrijvingslasten van € 685.368, hetgeen een stijging van de boekwaarde van de materiële activa betekent van € 356.084.

WSKO hanteert als vuistregel dat het normatieve investeringsvolume min of meer gelijk is aan de afschrijvingslasten minus de nulmeting ('Ideaalcomplex'). Voor 2018 zou het investeringsvolume circa € 675.000 mogen zijn. Het werkelijke investeringsvolume lag circa € 367.000 hoger, hetgeen grotendeels wordt veroorzaakt door de inrichting van de nieuwbouw van WSKO De Hofvilla (voorheen WSKO Pius X) in Wateringen, WSKO Montessorischool Naaldwijk te Naaldwijk en WSKO Joannes te Naaldwijk. Daarnaast is extra geïnvesteerd in verdere digitalisering in de klas, zoals chromebooks, oplaadkarren, digiborden en daarbij behorend digitaal lesmateriaal.

Financiële vaste activa

Het totaal van de financiële vaste activa (inclusief de wegens lossingen in 2019 als kortlopend verantwoorde "overige effecten") is afgenomen met € 115.332.

De afname bestaat per saldo uit de volgende componenten:

- Saldo gedane aankopen minus verkopen tegen nominale waarde: -/- € 15.000
- Saldo gedane aankopen minus verkopen tegen marktwaarde: -/- € 59.140
- Koersmutaties per ultimo boekjaar: -/- € 41.192.

Het bruto rendement - rente plus koersresultaat gedeeld door de gemiddelde beurswaarde - bedroeg in 2018 'slechts' 0,2% (2017: 0,9%) voornamelijk door de negatieve marktontwikkelingen.

Vorderingen

De vorderingen zijn afgenomen met € 116.031 ten opzichte van 2017.

De mutatie bestaat voornamelijk uit een tweetal componenten:

- Lager saldo debiteuren per ultimo 2018 door gewijzigde facturering van de ondersteuningsbijdragen door het samenwerkingsverband (SPOW);
- Hoger saldo "overige effecten" wegens losbare obligaties in 2019 (in 2017 werden geen effecten verantwoord onder de vlottende activa).

De liquide middelen zijn per saldo afgenomen ten opzichte van 2017 met € 1.278.927 voornamelijk door de investeringen in inrichting nieuwbouwscholen, digitale hulpmiddelen en lesmaterialen en door verlaging van de kortlopende schuldenpositie.

PASSIVA

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is afgenomen met € 52.789 door verwerking van het resultaat 2018 ad -/- € 52.789.

Er zijn geen onttrekkingen geweest of toevoegingen gedaan aan de bestemmingsreserve (vervangingen) in 2018. De bestemmingsreserve is bevroren op het niveau van 2017, zijnde € 207.981.

De hoogte van de reserve wordt voldoende geacht om het tekort gedurende het gehele boekjaar op de vervangingsfaciliteit om arbeidsongeschikte medewerkers te vervangen door 'plusleerkrachten' en flexibele schil (uitzendkrachten en overige ingeleende capaciteit) te dekken.

Voorzieningen

De voorziening voor jubilea is fors toegenomen met bijna € 84.000 door een tweetal oorzaken:

1. door een verlaging van de disconteringsvoet van 3,00% naar 2,52%, zijnde exact het normatieve rentepercentage van de obligatieportefeuille;
2. door een toename van de loonkosten door onder andere de aanzienlijke loonsverhoging voor onderwijzend personeel overeenkomstig de cao po.

De dotatie door de verlaagde disconteringsvoet bedraagt per ultimo boekjaar 2018 circa € 28.000.

Het Controleprotocol schrijft een disconteringsvoet voor van 1%, maar dat voorschrift schuiven wij ter zijde in verband met de normatief te behalen rente-inkomsten van de titels in de obligatieportefeuille.

Overigens is de omvang van de voorziening voor jubilea van circa € 381.000 per 31 december 2018 als ruim te kwalificeren. Kijkend naar de "vuistregel" van de PO-Raad, welke een vast bedrag per FTE aangeeft van € 800, zou een voorziening van circa € 232.000 voldoende zijn voor het afdekken van toekomstige uitgaven.

De voorziening groot onderhoud is gevormd voor toekomstige uitgaven voor buitenonderhoud naar aanleiding van de doordecentralisatie van het buitenonderhoud per 1 januari 2015.

De in de materiële bekostiging begrepen financiële bijdrage voor buitenonderhoud wordt toegevoegd aan de voorziening; kosten voor buitenonderhoud alsmede advieskosten ter zake van buitenonderhoud worden aan de voorziening onttrokken.

Na het gereedkomen van de herijkte meerjaren onderhoudsprognoses (MOP's) in zowel 2017 als 2018 zijn wij aan de slag gegaan met het ten uitvoer brengen van onderhoud.

Naast het onderhoud op alle scholen zijn tevens kwaliteitsverbeteringen en onderwijskundige aanpassingen doorgevoerd op diverse WSKO-scholen.

Per saldo is in totaal circa € 204.000 onttrokken aan de voorziening.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn afgenomen met circa € 1.449.825 ten opzichte van de positie op 31 december 2017, voornamelijk doordat geagendeerde betalingen ad circa € 827.000 per ultimo december 2017 door stortingen bij de Rabobank niet voor de slotdatum van het boekjaar zijn uitgevoerd, maar pas in 2018.

RESULTAAT

De begroting van 2018 voorzag in een negatief resultaat van -/- € 110.942. Uiteindelijk wordt een resultaat bereikt van -/- € 52.789: een verschil van € 58.153 ten opzichte van de begroting.

In de navolgende paragraaf treft u een vergelijking aan tussen het voorgaande boekjaar en begroting en een specificatie van de belangrijkste verschillen.

Realisatie huidig jaar versus realisatie voorgaand jaar en realisatie huidig jaar versus begroting

Onderstaand een vergelijking van de staat van baten en lasten op basis van gerealiseerde en begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2018 en gerealiseerde baten en lasten voor het kalenderjaar 2017.

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
BATEN			
Rijksbijdragen OCenW	22.963.296	21.032.402	21.428.526
Overige overheidsbijdragen	399.092	297.308	123.781
Overige baten	877.233	475.687	524.288
TOTAAL BATEN	24.239.621	21.805.397	22.076.595
LASTEN			
Personele lasten	19.530.880	18.285.330	18.217.393
Afschrijvingen	682.340	724.822	557.288
Huisvestingslasten	2.090.177	1.478.277	1.734.984
Overige instellingslasten	2.010.824	1.502.910	1.851.705
TOTAAL LASTEN	24.314.221	21.991.339	22.361.370
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	-74.600	-185.942	-284.775
Financiële baten en lasten	21.811	75.000	27.148
Buitengewone baten en lasten	0	0	0
RESULTAAT	-52.789	-110.942	-257.627

ALGEMEEN

Het bedrijfsresultaat uit normale bedrijfsuitoefening is € 111.342 hoger dan vooraf geprognosticeerd:

- de totale baten zijn in 2018 € 2.434.224 hoger dan vooraf geprognosticeerd;
- de totale lasten zijn in 2018 € 2.322.882 hoger dan vooraf geprognosticeerd.

BATEN

De totale baten zijn in 2018 € 2.434.224 hoger dan vooraf geprognosticeerd.

Rijksbijdragen OCenW

De rijksbijdragen zijn in 2018 per saldo circa € 1.930.894 hoger dan geprognosticeerd:

- Circa € 530.000 als gevolg van een hogere opbrengst door indexeringen van de personele bekostiging over schooljaar 2017-2018 – met terugwerkende kracht als het ware – ontvangen in de loop van 2018;
- Circa € 607.000 als gevolg van een hogere opbrengst door o.a. indexeringen van de bekostiging (de gevolgen van indexeringen worden voorzichtig begroot), door andere leerlingenaantallen (verschillen tussen aannames bij het opmaken van de begrotingen versus de realiteit), maar in 2018 met name door de compensatie voor de salarisaanpassing van onderwijzend personeel in oktober 2018;
- Circa € 251.000 aan 'prestatiebox' meer ontvangen dan - voorzichtig – begroot;
- Circa € 281.000 aan ontvangen bekostiging verlaging werkdruk (niet begroot);
- € 215.000 aan overige subsidieregelingen – lerarenbeurs, teambeurs, bijzondere bekostiging 1^e opvang vreemdelingen, bijzondere bekostiging samenvoeging en arrangementen, etc. – meer ontvangen dan begroot;
- Circa € 47.000 hogere ontvangsten uit doorbetalingen Rijksbijdrage Samenwerkingsverbanden (de opbrengsten worden voorzichtig begroot).

Overige overheidsbijdragen

De Overige overheidsbijdragen zijn in 2018 per saldo circa € 101.784 hoger dan geprognosticeerd, voornamelijk door incidentele doelsubsidies.

Overige baten

De Overige baten zijn in 2018 per saldo circa € 401.546 hoger dan geprognosticeerd.

De toename van gerealiseerde baten is toe te schrijven aan ontvangsten die uit voorzichtigheid grotendeels niet worden begroot (ouderbijdragen, overblijfgelden, bijdragen continuïteit, sponsoring, schade-uitkeringen, schoolreis en -kampen). Het totaal daarvan bedroeg in 2018 € 245.000.

Tevens is circa € 13.000 meer aan detacheringsofbrengsten gerealiseerd doordat de omvang van een detacheringsovereenkomst in de loop van het boekjaar 2018 is aangepast en uitgebreid qua uurbesteding.

In de begroting was alleen uitgegaan van de continuering van de destijds lopende detacheringsovereenkomst.

Onder de overige baten is € 36.000 verantwoord aan opbrengsten uit de doorbelasting aan overige schoolbesturen voor ingehuurde capaciteit in het kader van Wetenschap, Natuur en Techniek (WNT).

De doorbelasting vindt plaats uit hoofde van het penvoerderschap dat WSKO voert.

Voor het overige betreft het incidentele opbrengsten van circa € 108.000 die niet begroot worden, alsmede correcties in de verantwoording voor de verwerking van interne doorbelastingen (opbrengsten lager = kosten lager) en doorbelasting van ozb-aanslagen.

LASTEN

De totale lasten zijn in 2018 € 2.322.882 hoger dan vooraf geprognosticeerd.

Personeelslasten

De lasten laten een overschrijding zien van € 1.245.550 ten opzichte van de begroting.

De oorzaken hiervan zijn:

- Hogere loonkosten dan begroot ad circa € 772.000 door onder andere de loonsverhoging voor onderwijzend personeel conform cao po;
- Hogere loonkosten door inzet in kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen, NT2-subsidies, arrangementen, overblijf, continuurooster, handelingsgerichte diagnostiek, overige zorg circa € 245.000 (tegenover de dikwijls incidentele of kortdurende inzet van externen staan evenzo incidentele opbrengsten);
- Hogere kosten in verband met uit te keren, niet begrote transitievergoeding aan langdurig arbeidsongeschikten: € 30.000;
- Hogere lasten door dotatie aan voorziening en overige reserveringen: € 84.000, waarvan circa € 28.000 door de verlaging van de disconteringsvoet van 3,00% naar 2,52%;
- Overige verschillen: € 87.000.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten laten een overschrijding zien van € 611.900 ten opzichte van de begroting.

De belangrijkste overschrijdingen worden veroorzaakt door de volgende posten:

- Aanvullende dotatie voorziening groot onderhoud ad € 63.000 op basis van de herijking van de meerjaren-onderhoudsplannen (MOP's);
- Energiekosten pakken hoger uit dan begroot, zowel qua verbruikseenheden als tariefstelling, waardoor een overschrijding van circa € 67.000 is gerealiseerd t.o.v. de begroting;
- Schoonmaakkosten pakken circa € 63.000 hoger uit dan begroot door hogere tariefstelling in verband met nieuwe schoonmaak-cao, hogere vuilafvoerkosten wegens hogere overheidsheffingen en extra schoonmaakbeurten wegens verbouwingen (opleveringsschoonmaak);
- Heffingen door overheden pakken circa € 135.000 hoger uit door hogere tarieven, maar ook door circa € 115.000 aan heffing ozb waarvan de kosten via de gemeente weer terugvloeien naar WSKO;
- Duurzaamheidsaanpassingen binnen diverse schoolgebouwen – onder andere naar aanleiding van controles door de Omgevingsdienst Haaglanden inzake de toetsing op naleving van regelgeving -, maar uiteraard ook in het kader van de gezamenlijke ambitie duurzamer te willen zijn als voorloper op de regelgeving inzake Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG) in 2020 hebben aanzienlijke kosten met zich meegebracht. Met name betreft het aanpassingen van het binnenklimaat Sint Jozefschool te Wateringen ad circa € 45.000;
- Incidente uitgaven die ingegeven zijn door het veiligheidsstreven en geen uitstel meer konden dulden, zoals de aanpassingen aan elektrische installaties (circa € 40.000) en vervanging droogloopmatten (circa € 30.000);
- Overige verschillen: € 169.000 onder andere door ontvangen afrekeningen servicekosten "brede scholen", planmatig onderhoud en herstelwerkzaamheden.

Overige instellingslasten

De overige instellingslasten laten een overschrijding zien van circa € 507.914 ten opzichte van de begroting.

De belangrijkste overschrijdingen worden enerzijds veroorzaakt door de omslag naar digitaal onderwijs-materiaal en verdergaande automatisering van werkprocessen en anderzijds door de ingebruikname van nieuwe- en of vergrote schoolgebouwen.

Hoewel de ambities gedeeltelijk voorzien waren in de begrotingen zijn die trajecten hier en daar hoger uitgevallen dan begroot of werden er kosten gemaakt die noodzakelijk waren om de ingezette trajecten tot een succes te maken:

- Kosten voor inrichting bij ingebruikname nieuwbouw/uitbouw WSKO De Hofvilla, uitbreidingen WSKO Montessorischool Naaldwijk en WSKO Joannes, alsmede de verhuiskosten circa € 85.000 hoger dan begroot;
- Kosten gemaakt uit hoofde van het penvoerderschap WNT en kosten gemaakt voor zorgtrajecten gezamenlijk circa € 35.000, waar gelijke baten tegenover staan;
- Wervingskosten ad € 3.000 ten behoeve van de vervulling van vacatures (niet begroot);
- Uitgaven ten laste van ingezamelde gelden (continurooster, overblijf, ouderbijdragen sponsorlopen, oud papier, kerkenveilingen, etc.) ad € 214.000, die niet worden begroot;
- Schaden: € 25.000, die niet worden begroot;
- Schoolkampen, -reizen en festiviteiten: € 47.000, die niet worden begroot;
- Overige verschillen: € 99.000.

Investerings- en financieringsbeleid

De investeringen worden bewaakt op basis van de investerings- en liquiditeitsbegroting en zijn afgestemd vanuit een in de meerjarenbegroting opgenomen financieel perspectief.

“Hoe rijk is mijn schoolbestuur?”

WSKO is de laatste jaren gegroeid naar een financieel gezonde organisatie.

Doelstelling is om ook in de toekomst financieel gezond te blijven. Binnen de randvoorwaarden zoeken wij steeds naar mogelijkheden voor verantwoorde investeringen, waardoor voorkomen wordt dat ‘teveel geld op de plank blijft liggen’. De extra investeringen zijn op de scholen in meer of mindere mate zichtbaar door bijvoorbeeld (innovatieve) onderwijsconcepten, scholing, ICT-investeringen, investeringen in binnenklimaat, etc.

Het weerstandsvermogen bij WSKO wordt niet alleen aangehouden voor toekomstige buffers, maar ook voor zinvolle investeringen in zaken die belanghebbenden bij WSKO belangrijk vinden.

Ouderbijdragen

De ouderverenigingen vragen ouderbijdragen voor uitgaven van de school die niet gesubsidieerd worden. Ook zaken die het onderwijs ondersteunen, zoals uitgaven voor projecten, educatieve uitstapjes en de kosten voor toetsen. De hoogte van de ouderbijdrage wordt door de individuele oudervereniging vastgesteld. Hoewel de ouderbijdrage niet verplicht is, gaan de scholen er vanuit dat iedereen meedoet, omdat de gelden ten goede komen aan de kinderen.

Treasuryverslag

In 2011 werd het beleggings- of treasurystatuut vastgesteld. Het statuut was de leidraad bij de uitvoering van het beleid gedurende een deel van het boekjaar 2017.

Het treasurystatuut is medio 2017 vernieuwd naar aanleiding van de in juni 2016 gepubliceerde “Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016”. Na vaststelling van het vernieuwde treasurystatuut was dat statuut de leidraad bij de uitvoering van het beleid in boekjaar 2018.

Overigens dient daarbij te worden aangetekend dat de in 2013 aangestelde vermogensbeheerder Rabobank op basis van het afgegeven mandaat en de marktomstandigheden de volledige portefeuille beheerde in 2017 geheel in lijn met de eerdergenoemde “Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016”.

Gedurende het boekjaar 2018 hebben er lossingen plaatsgevonden, zijn desinvesteringen geweest en zijn nieuwe verkrijgingen en/of verwervingen gedaan.

De opbrengst uit de desinvesteringen is volledig omgezet in nieuwe effecten.

Gedurende het boekjaar 2018 is volledig in de geest van de vigerende statuten gehandeld.

Er is louter belegd in obligaties en in liquide middelen, waarbij een duidelijke splitsing is aangebracht tussen een portefeuille voor belegd publiek vermogen en een portefeuille voor belegd privaat vermogen.

Het afgegeven mandaat is als volgt:

	Publieke portefeuille	Private portefeuille
Risicoprofiel	Voorzichtig/defensief	Voorzichtig/defensief
Beleggingshorizon	5 jaar en langer	5 jaar en langer
Vermogensbehoud is het doel	Ja	Neen
Regeling beleggen & belenen vigerend	Ja	Ja
Rating van de vermogenstitels	Minimaal A	Minimaal BBB, "corporates" toegestaan

Obligaties

De omvang van de nominale waarde van de portefeuille is in 2018 – inclusief de onder de vlottende activa verantwoorde kortlopende titels - toegenomen ten opzichte van 2017.

De toename bedraagt € 160.000, ofwel 6,7%.

De beurswaarde van de portefeuille is in 2018 – inclusief de onder de vlottende activa verantwoorde kortlopende titels - met 3,4% gestegen (2017: 6,5% gestegen) ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Liquide deel van het belegd vermogen

Gedurende het boekjaar is een deposito aangehouden bij Coöperatieve Rabobank Westland U.A. met een storting van € 440.000.

Het verloopoverzicht van de deposito's is als volgt:

	Op nominale waarde 2018	Op nominale waarde 2017
Stand per 1 januari	440.000	440.000
Bij/af: overige mutaties	0	0
Stand per 31 december	440.000	440.000

Doordat het betaalritme van het Min. OCW inzake de bekostiging niet synchroon loopt met de uitgaande geldstromen gedurende het jaar, ontstaan er periodiek overschotten en/of tekorten op de lopende rekening. Tijdelijke overschotten op de lopende rekening worden rentedragend geparkeerd op een zogenaamde beleggingsrekening bij de Rabobank.

Het verloopoverzicht op de beleggingsrekening is als volgt:

	Op nominale waarde 2018	Op nominale waarde 2017
Stand per 1 januari	1.785.505	2.271.929
Bij/af: overige mutaties	-1.264.145	-486.424
Stand per 31 december	521.360	1.785.505

De per saldo daling van de balanswaarde van obligaties en liquiditeiten in 2018 is toe te rekenen aan enerzijds verlaging van de kortlopende schulden en qua omvang forse investeringen in onderwijsleermiddelen en overige bedrijfsactiva.

Rendement

Het behaalde rendement 2017, afgezet tegen de nominale waarde per 1 januari 2018 bedraagt 0,22% (2017: 0,57%).

Het behaalde rendement 2018, afgezet tegen de beurswaarde waarde per 1 januari 2018 bedraagt 0,19% (2017: 0,54%).

Het gerealiseerde rendement in 2018 is fors lager dan begroot en ook lager dan voorgaande jaren.

De marktontwikkelingen gedurende 2018 hebben de koersen aanzienlijk beïnvloed, waardoor een fors lager (ongerealiseerd) koersresultaat is geboekt.

De nominale rente van de obligatieportefeuille ligt op 2,52% (2017: 3,00%), waarvan gemiddeld 92,10% (2017: 2/3^e deel) teniet wordt gedaan door de dalende koersen.

Per 31 december 2018 is de samenstelling van de portefeuille exclusief de in 2019 losbare obligaties (verantwoord onder de vlottende activa/overige effecten) als volgt:

Fonds	Nominale waarde	Aankoop-waarde	Rente%	Jaar aankoop	Jaar lossing	Koerswaarde 31-12-2018
PRIVAAT BELEGD VERMOGEN						
Rabobank	70.000	75.120	4.125	2016	2025	84.975
OP Corp Bank	100.000	101.160	1.000	2018	2025	101.161
Statoil MTN	60.000	74.760	5.625	2013	2021	67.344
Ierland	100.000	103.055	1.000	2018	2026	102.997
Dexia CLF	50.000	52.221	0.750	2016	2023	51.262
Rabobank MTN	40.000	41.388	3.750	2013	2020	42.517
BNG Var lange rente	90.000	92.204	0.552	2013	2021	91.521
EFSF	90.000	92.088	1.875	2013	2023	97.531
EFSF	90.000	101.646	2.250	2012	2022	98.157
Luxemburg	130.000	144.489	2.125	2013	2023	143.903
ABN Amro Bank	50.000	56.085	2.500	2017	2023	54.430
	870.000	934.216				935.798

PUBIEK BELEGD VERMOGEN						
Finland	225.000	219.690	1.625	2013	2022	241.382
Rabobank	175.000	219.100	4.125	2017	2025	212.437
ABN Amro Bank	100.000	112.170	2.500	2017	2023	108.860
EIB	100.000	110.680	4.625	2011	2020	106.612
Luxemburg	150.000	167.325	2.125	2013	2023	166.043
Dexia CLF	150.000	156.654	0.750	2016	2023	153.786
OP Corp Bank	100.000	101.160	1.000	2018	2025	101.161
Ierland	200.000	206.120	1.000	2018	2026	205.994
RBS/NatWest Markets	225.000	254.607	3.875	2013	2020	240.840
	1.425.000	1.547.506				1.537.115

BELEGD VERMOGEN						
TOTAAL	2.295.000	2.481.722				2.472.913

Kengetallen

WSKO heeft nog geen grenswaarden bepaald voor het vereiste weerstandsvermogen, maar de signaleringswaarden zoals die door CVO worden gehanteerd worden vooralsnog als richtinggevend gekwalificeerd. Echter, WSKO investeert waar nodig in de kwaliteit van het onderwijs en laat zich daarbij niet leiden door kengetallen.

Het spreekt voor zich dat WSKO de ontwikkelingen van de kengetallen scherp volgt. De bezuinigingsmaatregelen op landelijk- en lokaal overheidsniveau maakt adequaat risicomanagement en risicobeheer noodzakelijk. Het hebben van voldoende weerstandsvermogen en/of het treffen van noodzakelijke geachte voorzieningen speelt daarbij een essentiële rol.

Met betrekking tot de solvabiliteit, liquiditeit, rentabiliteit en de kapitalisatiefactor vermelden wij onderstaand de kengetallen:

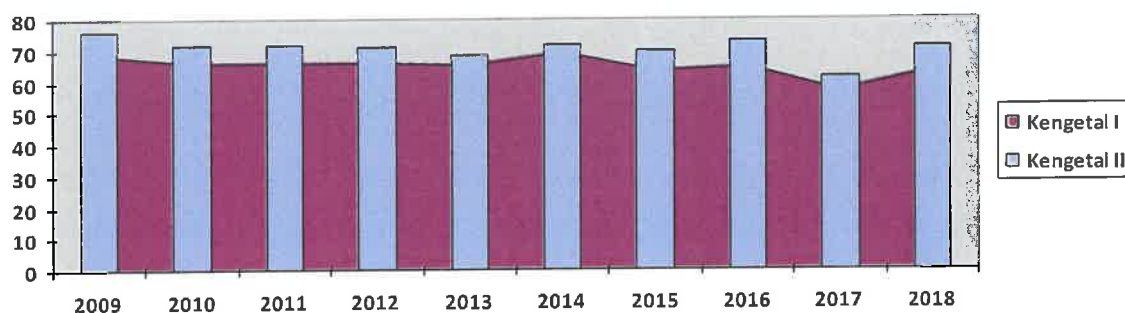
Solvabiliteit:

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw.

De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de instelling op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. De signaleringswaarde van CVO is voor met WSKO vergelijkbare besturen > 20,00%.

Kengetal 2018:	Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen	63,81%
Kengetal 2017:	Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen	57,3%
Kengetal 2016:	Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen	64,9%
Kengetal 2015:	Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen	63,7%
Kengetal 2014:	Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen	68,9%
Kengetal 2013:	Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen	65,6%
Kengetal 2012:	Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen	66,2%
Kengetal 2011:	Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen	66,1%
Kengetal 2010:	Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen	65,9%
Kengetal 2009:	Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen	68,3%

Kengetal 2018:	Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen	71,1%
Kengetal 2017:	Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen	61,3%
Kengetal 2016:	Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen	72,9%
Kengetal 2015:	Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen	69,6%
Kengetal 2014:	Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen	71,6%
Kengetal 2013:	Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen	68,4%
Kengetal 2012:	Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen	71,0%
Kengetal 2011:	Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen	71,6%
Kengetal 2010:	Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen	72,0%
Kengetal 2009:	Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen	76,1%

De solvabiliteit (kengetal I en kengetal II) laat een dalende trend zien voornamelijk door enerzijds de inzet van middelen uit het Nationaal Onderwijs Akkoord die in eerdere jaren zijn toegevoegd aan het eigen vermogen en anderzijds door de verlaging van de kortlopende schulden.

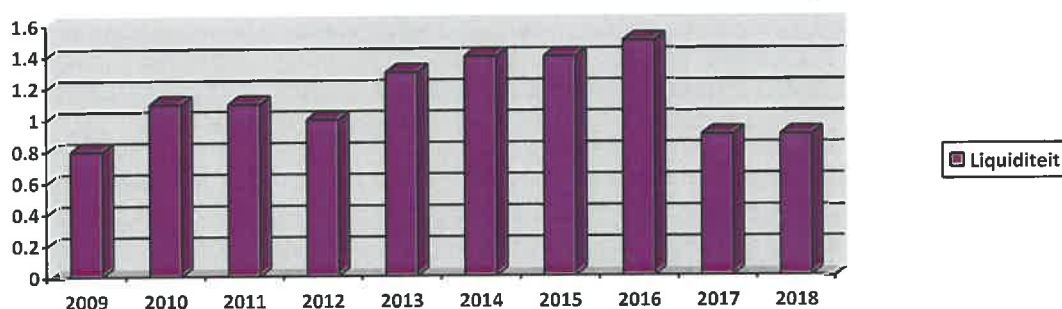
Liquiditeit:

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de instelling op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

De signaleringswaarde van CVO is voor met WSKO vergelijkbare besturen minimaal 0,5 en maximaal 1,5.

Kengetal 2018:	Viottende activa gedeeld door kortlopende schulden	0,9
Kengetal 2017:	Viottende activa gedeeld door kortlopende schulden	0,9
Kengetal 2016:	Viottende activa gedeeld door kortlopende schulden	1,5
Kengetal 2015:	Viottende activa gedeeld door kortlopende schulden	1,4
Kengetal 2014:	Viottende activa gedeeld door kortlopende schulden	1,4
Kengetal 2013:	Viottende activa gedeeld door kortlopende schulden	1,3
Kengetal 2012:	Viottende activa gedeeld door kortlopende schulden	1,0
Kengetal 2011:	Viottende activa gedeeld door kortlopende schulden	1,1
Kengetal 2010:	Viottende activa gedeeld door kortlopende schulden	1,1
Kengetal 2009:	Viottende activa gedeeld door kortlopende schulden	0,8

De liquiditeitsratio geeft aan dat 0.9 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit kortlopende verplichtingen aan kredietinstellingen, crediteuren, nog te betalen posten en de overlopende passiva. De liquiditeitspositie van de stichting is hierdoor als voldoende te kwalificeren.

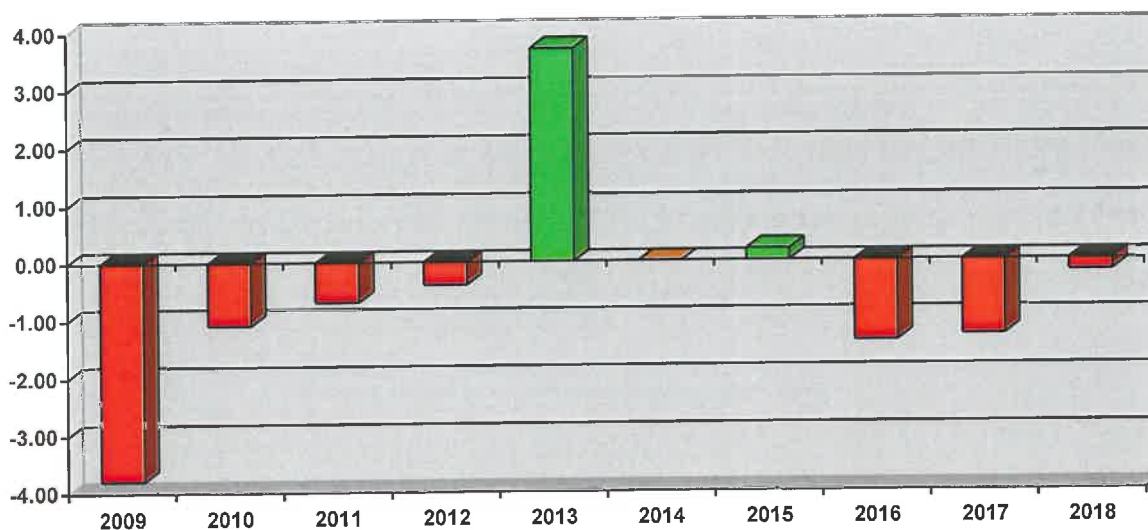

Rentabiliteit:

De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat in relatie tot de totale baten.

De signaleringswaarde van CVO is voor met WSKO vergelijkbare besturen minimaal 0% en maximaal 5%.

Kengetal 2018:	Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief rentebaten)	-0,2%
Kengetal 2017:	Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief rentebaten)	-1,3%
Kengetal 2016:	Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief rentebaten)	-1,4%
Kengetal 2015:	Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief rentebaten)	0,2%
Kengetal 2014:	Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief rentebaten)	0,0%
Kengetal 2013:	Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief rentebaten)	3,7%
Kengetal 2012:	Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief rentebaten)	-0,4%
Kengetal 2011:	Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief rentebaten)	-0,7%
Kengetal 2010:	Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief rentebaten)	-1,1%
Kengetal 2009:	Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief rentebaten)	-3,8%

Kapitalisatiefactor:

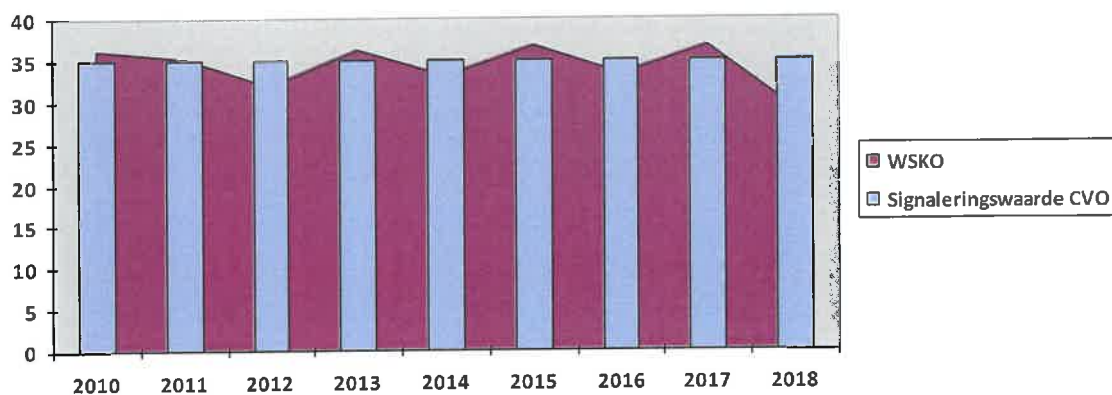
De kapitalisatiefactor geeft een indicatie welk deel van het kapitaal efficiënt wordt benut voor de vervulling van de kerntaken.

In de loop van 2017 is door het onderwijsveld afscheid genomen van de kapitalisatiefactor als indicator voor de vervulling van de kerntaken. Omwille van de vergelijkbaarheid van 2017 ten opzichte van voorgaande jaren werd de kapitalisatiefactor ongewijzigd getoond in het jaarverslag.

Voor 2018 geldt dezelfde argumentatie om de kapitalisatiefactor te tonen.

De signaleringswaarde van CVO is voor met WSKO vergelijkbare besturen < 35,00%.

Kengetal 2018: De activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende onroerende goederen, minus private reserves minus langlopende schulden gedeeld door de totale baten	29,05%
Kengetal 2017: De activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende onroerende goederen, minus private reserves minus langlopende schulden gedeeld door de totale baten	36,6%
Kengetal 2016: De activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende onroerende goederen, minus private reserves minus langlopende schulden gedeeld door de totale baten	33,3%
Kengetal 2015: De activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende onroerende goederen, minus private reserves minus langlopende schulden gedeeld door de totale baten	36,7%
Kengetal 2014: De activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende onroerende goederen, minus private reserves minus langlopende schulden gedeeld door de totale baten	33,1%
Kengetal 2013: De activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende onroerende goederen, minus private reserves minus langlopende schulden gedeeld door de totale baten	36,14%
Kengetal 2012: De activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende onroerende goederen, minus private reserves minus langlopende schulden gedeeld door de totale baten	31,86%
Kengetal 2011: De activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende onroerende goederen, minus private reserves minus langlopende schulden gedeeld door de totale baten	35,18%

CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

De continuïteitsparagraaf is voortgekomen uit het meerjaren financieel beleidsplan.

De Raad van Toezicht (RvT) ziet toe op de koers en de besturing van de Westlandse Stichting Katholiek Onderwijs. De verantwoordelijkheid voor dit bestuur ligt bij het College van Bestuur (CvB). De taken en bevoegdheden van de Raad van Toezicht zijn vastgelegd in de statuten en het huishoudelijk reglement.

Net als voorgaande jaren is ook in 2018 het jaarlijks te actualiseren meerjarenplan met zorgvuldigheid besproken als gezamenlijke basis voor de jaarlijkse begroting. Het meerjarenplan is opgesteld voor vier jaar en langer en wordt jaarlijks aangepast aan de realiteit van het moment, zodat het langetermijnbeleid steeds vanuit de feitelijke realiteit wordt gecorrigeerd.

De Raad van Toezicht heeft op 15 april 2019 het geactualiseerde meerjaren financieel beleidsplan (MJFBP) 2018-2021 goedgekeurd.

De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) heeft het meerjaren financieel beleidsplan ter informatie ontvangen.

De in het MJFBP 2018-2021 opgenomen continuïteitsparagraaf is opgenomen in het jaarverslag 2018.

Kengetallen

Kengetal (stand 31 december)	2018	2019	2020	2021
Personele bezetting in wtf	233.0235	239.8802	245.8256	250.3542
Management/directie	16.8555	16.8684	16.8895	16.8263
Onderwijzend personeel	203.3375	209.4569	215.2239	219.8259
Overige medewerkers	12.8305	13.5549	13.7122	13.7020
Leerlingenaantallen	4.459	4.481	4.554	4.575

NB In Dit overzicht is geen rekening gehouden met de gevolgen van het initiatiefwetsvoorstel 'Siderius'; evenmin is er rekening gehouden met de effecten van het 'werkdruk-akkoord' uit 2018.

BALANS

ACTIVA	2018	2019*	2020*	2021*
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa	0	0	0	0
Materiële vaste activa	4.441.883	4.069.707	4.070.309	4.071.886
Financiële vaste activa**	2.912.913	3.184.221	3.184.221	3.184.221
TOTAAL VASTE ACTIVA	7.354.796	7.253.928	7.254.530	7.256.107
Debiteuren	130.324	562.409	575.123	589.244
Overige vorderingen	1.884.013	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Liquide middelen	604.320	641.812	591.968	419.329
VLOTTENDE ACTIVA	2.618.657	2.704.220	2.667.092	2.508.573
TOTAAL ACTIVA	9.973.453	9.958.148	9.921.621	9.764.680
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN				
Algemene reserve	3.791.416	4.339.202	4.249.167	4.043.992
Bestemmingsreserve publiek	0	0	0	0
Bestemmingsreserve privaat	2.572.999	2.052.360	2.052.360	2.052.360
Bestemmingsfonds publiek	0	0	0	0
Bestemmingsfonds privaat	0	0	0	0
VOORZIENINGEN	729.456	271.073	277.266	286.371
LANGLOPENDE SCHULDEN	0	0	0	0
KORTLOPENDE SCHULDEN	2.879.582	3.295.513	3.342.828	3.381.956
TOTAAL PASSIVA	9.973.453	9.958.148	9.921.621	9.764.680

* Prognose

STAAT en RAMING VAN BATEN EN LASTEN

BATEN	2018	2019*	2020*	2021*
Rijksbijdrage	22.963.296	22.584.215	22.895.422	23.391.647
Overige overheidsbijdragen en subsidies	399.092	984.940	1.208.293	1.305.707
Overige baten	877.233	341.517	341.708	348.266
TOTAAL BATEN	24.239.621	23.910.672	24.445.424	25.045.621
LASTEN				
Personeelslasten	19.530.880	19.779.511	20.569.904	21.228.014
Afschrijvingen	682.340	840.622	870.304	892.960
Huisvestingslasten	2.090.177	1.520.785	1.565.501	1.589.083
Overige lasten	2.010.824	1.528.557	1.568.644	1.601.921
TOTAAL LASTEN	24.314.221	23.669.475	24.574.352	25.311.979
Saldo baten en lasten	-74.600	241.197	-128.929	-266.358
Saldo financiële baten en lasten	21.811	56.840	56.721	61.183
Saldo buitengewone baten en lasten & specifieke plannen	0	-270.891	-17.827	0
TOTAAL RESULTAAT	-52.789	27.147	-90.034	-205.175
Incidentele baten en lasten in totaal resultaat	0	0	0	0

* Prognose

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting is uitgegaan van voortzetting van het huidige beleid. Dat wil zeggen dat er binnen de middelen die beschikbaar zijn, een sluitende begroting zal moeten worden gepresenteerd.

Verantwoording

Eens in de vier jaar worden de uitgangspunten van het beleid vastgesteld, waarbij in de meerjarenbegroting van WSKO wordt vooruit gekeken naar de inkomsten en de uitgaven. De meerjarenbegroting dient mede als basis voor de jaarbegroting. Vanuit het motto dat regeren vooruitzien is, is een meerjarenbegroting voor WSKO onontbeerlijk. Daarnaast worden jaarlijks de risico's geanalyseerd en de bekostigingsgegevens, zoals leerlingenprognoses, bijgesteld. Hierdoor kan jaarlijks een aangepaste meerjarenbegroting door het bestuur worden verstrekt. In het Westland is evenals in de rest van Nederland in het primair onderwijs (regulier basisonderwijs en speciaal basisonderwijs) sprake van een terugloop van aantal leerlingen, waardoor het beschikbare budget lager wordt. De meerjarenbegroting 2018-2021 is opgesteld in overeenstemming met de lumpsum financiering, zoals die sinds 1 augustus 2006 voor het primair onderwijs van toepassing is. In alle gevallen blijft het verbeteren en borgen van de kwaliteit van ons onderwijs centraal staan. Dit is en wordt uitgewerkt in ons meerjaren koersplan. De financieel beschikbare middelen, zoals beschreven in de meerjarenbegroting, zijn daarbij een hulpmiddel om dit te realiseren. Het meerjarenformatieplan is nauw gekoppeld aan de meerjarenbegroting. Deze stukken samen maken zichtbaar of al of niet gedwongen ontslagen worden voorzien. De meerjarenbegroting vinden we ook van belang om, indien het leerlingenaantal plotseling en snel minder wordt, helder te maken of het bestuur inkomsten en uitgaven weer snel met elkaar in evenwicht brengt. De meerjarenbegroting bestaat uit een overzicht van de meerjarenbalans en een liquiditeitsprognose.

Leerlingenprognose

Aangezien het aantal leerlingen per 1 oktober ($t-1$) de grondslag voor de bekostiging vormt, zijn in deze meerjarenbegroting prognoses van het aantal leerlingen opgenomen.

Een prognose voor de komende jaren blijft vrij lastig omdat er naast beïnvloedbare factoren, ook rekening gehouden moet worden met niet-beïnvloedbare factoren zoals demografische gegevens, stedelijke vernieuwingen en concurrentiepositie. In onderstaande tabel is een prognose opgenomen van het aantal leerlingen per school in de komende 4 jaren:

	2018	2019	2020	2021
Leerlingenaantallen	4.459	4.481	4.554	4.575

De cijfers zijn gebaseerd op de prognose van de gemeente Westland (Pronexus) en verwachtingen van de directeuren. Op dit moment ressorteren onder het bestuur 16 scholen. Op teldatum 1-10-2018 was er sprake van een toename ten opzichte van het jaar daarvoor.

Voor de komende jaren tot en met de teldatum van 2021 verwachten we op stichtingsniveau een toename van het aantal leerlingen onder invloed van een min of meer gelijkblijvend geboortecijfer bij een toename van het inwoneraantal in de gemeente Westland.

Meerjarenbegroting

Voor de ramingen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- 1) De leerlingenprognose van scholen op basis van gegevens externe partij vormt de basis voor de raming.
- 2) De leerlingenprognose is gecorrigeerd voor de interne doelstelling voor een marktaandeel van minimaal 50% vanaf 2024-2025.
- 3) De opbrengsten worden berekend aan de hand van gemiddelden.
- 4) De gemiddelde bekostiging personele kosten regulier per leerling.
- 5) De gemiddelde bekostiging personeels- & arbeidsmarktbeleid (PAB) per leerling is jaarlijks geïndexeerd (eigen inschatting gebaseerd op ervaringscijfers).
- 6) De leerlingenmix (zijnde de verhouding 4-7-jarigen en 8+) daalt van 48%-52% in 2011-2012 naar 45%-55% in 2027-2028, hetgeen betekent dat de gemiddelde bekostiging personele kosten regulier per leerling jaarlijks is geïndexeerd met +/- 0,90%.
- 7) De gemiddelde materiële bekostiging per leerling is jaarlijks geïndexeerd met +/- 1,00% (eigen inschatting gebaseerd op ervaringscijfers).
- 8) Het functiehuis is gebaseerd op een raamwerk op basis van clustermanagement.
- 9) De loonkosten zijn berekend op basis van gemiddelde loonschalen.
- 10) Het opslagpercentage (conversie van salariskosten naar loonkosten) is voor alle jaren gelijk gehouden.
- 11) Uitgangspunt voor de loonschalen is de cao PO 2016-2017.
- 12) De GGL - de gewogen gemiddelde leeftijd - is voor de alle jaren gelijk gehouden.
- 13) De groepsgrootte bedraagt in aanvang gemiddeld 25 voor PO, maar loopt op om de bedrijfsvoering resultaatneutraal te laten zijn.

OVERIGE RAPPORTAGES

Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

De afgelopen jaren hebben het bestuur, de toezichthouders en de directeuren een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd. De samenvatting en uitwerking daarvan is hieronder te vinden.

Deze uitkomsten van de risicoanalyse hebben een plaats gekregen in de beleidsvorming.

Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Risicomanagement is feitelijk het voortdurend aandacht schenken aan de WSKO-eigen risico's en tegenover die risico's maatregelen stellen om de eventuele gevolgen van die risico's te beperken of te beheersen.

Het doel van risicomanagement is als volgt:

- Continu risico's expliciet maken en beheersen;
- Risicoalertheid creëren;
- Proactief met risico's omgaan in plaats van reactief;
- Bewust met risico's omgaan en bijbehorende beheersmaatregelen afwegen.

Om risicomanagement succesvol in de organisatie in te bedden, zal aan de volgende voorwaarden moeten worden voldaan:

- Risicomanagement sluit aan bij de gehanteerde uitgangspunten, doelstellingen en werkwijzen binnen WSKO;
- Risicomanagement volgt de zeggenschap, ofwel volgt de verantwoordelijkheden;
- Risicomanagement wordt de verantwoordelijkheid van iedere medewerker.

Het bepalen van de risico's vindt plaats op basis van het principe dat wat fout kan gaan ook daadwerkelijk fout zal gaan en daarbij schade zal berokkenen met betrekking tot het bereiken van de strategische doelstellingen van WSKO.

Het is daarbij niet nodig om alle risico's te beheersen. Voor een goede beheersing vormen vooral de significante risico's het uitgangspunt. Significante risico's zijn risico's die het behalen van de doelstellingen van WSKO ernstig kunnen bedreigen.

De mogelijke beheersmaatregelen zijn de volgende:

1. Overdragen: WSKO draagt al dan niet tegen vergoeding risico's over aan een derde partij (bijvoorbeeld een verzekeringsmaatschappij);
2. Beperken: nemen van beheersmaatregelen in de interne controle, toezicht en controle;
3. Elimineren: stoppen met risicovolle activiteiten;
4. Accepteren: WSKO gaat het risico bewust aan en gaat er beter mee om dan andere partijen.

Bij de kwalificatie van de kans, impact en risico is gebruik gemaakt van de volgende klassen:

	LAAG of < 33%
	MIDDEN of > 33% en < 66%
	HOOG of > 66%

De kwalificatie hierbij is als volgt:

	NIET WAARSCHIJNLIJK OF ZELDEN
	WAARSCHIJNLIJK OF 'FIFTY-FIFTY'
	ZEKER OF VRIJWEL ZEKER

Bij de risicoanalyse worden zowel de kans als de impact bepaald **zonder** rekening te houden met de processen en maatregelen die reeds zijn vastgesteld of ingesteld om risico's te voorkomen. WSKO richt zich op het verzorgen van onderwijs. Onderwijs is - populair gezegd - onze 'core business', hetgeen betekent dat het uitgangspunt is dat wij onderwijs bieden van voldoende niveau. De procesbeheersing van het verzorgen van onderwijs is op zich al een vorm van risicomanagement.

Vanuit het primaire bedrijfsproces en door in- en externe factoren zijn risico's te identificeren die alle als gemeenschappelijk kenmerk hebben, dat zij de continuïteit van WSKO kunnen bedreigen. De risico's hebben wij geclusterd in blokken die wij als risicogebieden kwalificeren:

De risicogebieden zijn derhalve:

- Systeemrisico;
- Imago;
- Personeel;
- Financiële middelen;
- Interne beheersing;
- Huisvesting.

Nadat de risico's nader zijn gepreciseerd en gekwalificeerd worden beheersmaatregelen aangegeven. De kwantificering van de risico's alsmede het samenstel van beheersmaatregelen vormt het risicoprofiel van WSKO. De bepaling van het risicoprofiel is van belang voor de bepaling van de hoogte van het "weerstandsvermogen" dat nodig is voor de waarborging van de continuïteit van WSKO. Het goed functioneren van de planning&control-cyclus is hierbij de belangrijkste beheersmaatregel. De planning&control-cyclus en de hoogte van het "weerstandsvermogen" zijn tot op zekere hoogte communicerende vaten.

Het weerstandsvermogen wordt als volgt berekend:

Eigen vermogen – materiële vaste activa

 Rijksbijdrage OCW

De risico top-10 is als volgt:

FEIT	KANS	IMPACT	RISICO
Krimp leerlingenaantal			
Opzet en naleving organisatiestructuur			
Kwaliteit schoolleiderschap			
Ziekteverzuim/vervanging			
Opbouw functiehuis			
Mismatch inkomsten en uitgaven door T-1			
Onvoldoende bekostiging BAPO			
Onvoldoende bekostiging functiemix			
Onvoldoende indexering bekostiging			
Stopzetting bijdragen Weer Samen Naar School			

FEIT	BEHEERSMAATREGELEN
Krimp leerlingenaantal	• In meerjaren financieel beleidsplan krimp "inregelen". • Demografische prognoses analyseren. • Gegevens MijnBRON/jaartellingen analyseren. • Oudertevredenheidsenquêtes uitvoeren. • Exitgesprekken voeren met vertrekkende ouders.
Opzet en naleving organisatiestructuur	• Vaststellen strategisch beleid. • Formaliseren van beleidsuitgangspunten. • Helder en duidelijk communiceren. • Vastleggen verdeling van taken en bevoegdheden in managementstatuut. • Realiseren van overlegstructuren inclusief de daarbij behorende taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en 'rollen'. • Realiseren van systeem van rapporteren/implementatie van adequate planning&control-cyclus. • Bijsturen aan de hand van rapportage en eigen waarnemingen. • Periodieke gesprekken tussen bestuur en directeuren. • Naleving gesprekkencycli. • Waar nodig inhuur van expertise.
Kwaliteit schoolleiderschap	• Vaststellen adequaat competentieprofiel. • Aanscherpen werving en selectiebeleid. • Naleving gesprekkencyclus. • Versterking professionaliteit. • Verplichte RDO-registratie. • Actief sturen op de 'goede m/v op de goede plaats'.
Ziekteverzuim/vervanging	• Vaststellen ziekteverzuimprotocol en naleving van het protocol. • Periodieke uitvoering RI & E. • Realiseren pro-actief repressief arbo-beleid. • Professioneel case-managerschap. • Medewerkertevredenheidsenquêtes. • Monitoren verzuimpercentage en waar mogelijk bijsturen van opwaartse trend. • Kwantificeren van effecten en deze meenemen in meerjaren exploitatiebegroting. • Aanhouden of vormen van voldoende weerstandsvermogen.
Opbouw functiehuis	• Vaststellen functieformatiestructuur. • In meerjaren financieel beleidsplan gevolgen verwerken. • Adequaate personeels- en benoemingsbeleid. • Benoemen HR-functionaris. • Monitoren personeelsbestand en waar mogelijk bijsturen van opbouw. • Bevorderen mobiliteit. • Kwantificeren van effecten en deze meenemen in meerjaren exploitatiebegroting.
Mismatch inkomsten en uitgaven door T-1	• Bij budgettering zowel personeelskosten inregelen op basis van T. • Adequaate personeels- en benoemingsbeleid. • Opstellen liquiditeitsbegroting om tijdelijke tekorten zichtbaar te maken. • Maandelijks rapportage van budgetuitputting incl. bijsturing. • Aanhouden of vormen van voldoende weerstandsvermogen.
Onvoldoende bekostiging BAPO	• Bij formatievaststelling BAPO-deelname zo nauwkeurig mogelijk vaststellen. • Kostenontwikkeling werkelijke BAPO-deelname maandelijks volgen. • Vormen en aanhouden bestemmingsreserve BAPO voor egalisering van werkelijke BAPO-lasten boven de 2%.

Onvoldoende bekostiging functiemix	• Kwantificering van de gevolgen/effecten en deze opnemen in meerjaren exploitatiebegroting. • Opstellen liquiditeitenbegroting om tijdelijke tekorten zichtbaar te maken. • Waar mogelijk benoemingen en financiële gevolgen 'matchen'. • Waar mogelijk benoemingen intrekken. • Door middel van 'gedwongen' mobiliteit formatie optimaliseren. • Stopzetten benoemingen in kader van functiemix. • Aanhouden of vormen van voldoende weerstandsvermogen.
Onvoldoende indexering bekostiging	• In meerjaren financieel beleidsplan gematigde inflatie-indexering opnemen. • Kwantificering van de gevolgen/effecten en deze opnemen in meerjaren exploitatiebegroting. • Opstellen liquiditeitenbegroting om tijdelijke tekorten zichtbaar te maken. • Maandelijkse rapportage van budgetuitputting incl. bijsturing. • Aanhouden of vormen van voldoende weerstandsvermogen.
Stopzetting bijdragen Weer Samen Naar School	• In meerjaren financieel beleidsplan uitgaan van een kleiner wordende bijdrage inzake WSNS. • Streven naar samenwerkingsverbanden teneinde risico's te delen. • Kwantificering van de gevolgen/effecten en deze opnemen in meerjaren exploitatiebegroting. • Maandelijkse rapportage van budgetuitputting incl. bijsturing. • Aanhouden of vormen van voldoende weerstandsvermogen.

WSKO schetst in begrotingen een zo betrouwbaar mogelijk beeld van alle in redelijkheid te verwachten baten en lasten. De financiële werkelijkheid is echter complex en tussen werkelijkheid en begroting gaapt soms een kloof. Het is juist daarom belangrijk dat WSKO kan terugvallen op financiële buffers: de reserves. De reserves zijn vooral bedoeld om tijdelijk onvoorziene tegenvallers op te vangen. Ze stellen ons als het ware in staat om enige tijd te nemen om in te spelen op onverwachte ontwikkelingen en verdere tegenvallers te voorkomen. Reserves zijn niet bedoeld om langdurig verliezen op te vangen.

Rapportage toezichthoudend orgaan

Naast de statutaire bevoegdheid met betrekking tot het vaststellen van begroting en jaarrekening treedt de Raad van Toezicht in overleg met het bestuur naar aanleiding van de negenmaal per jaar van het bestuur te ontvangen succesmonitor. Tijdens het overleg worden vragen gesteld over de realisatie, wordt aanvullende informatie opgevraagd en worden verklaringen van afwijkingen besproken. Daarnaast is er regelmatig overleg tussen Raad van Toezicht en de accountant over de gang van zaken.

ONDERTEKENING BESTUUR

Poeldijk,

College van Bestuur,

J. C. van der Ende

VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

RAAD VAN TOEZICHT WSKO, JAARVERSLAG 2018

De Raad van Toezicht (RvT) ziet toe op de koers en de besturing van de Westlandse Stichting Katholiek Onderwijs. De verantwoordelijkheid voor dit bestuur ligt bij het College van Bestuur (CvB). De taken en bevoegdheden van de Raad van Toezicht zijn vastgelegd in de statuten en het huishoudelijk reglement. De Raad is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar en het College van Bestuur onafhankelijk en kritisch kunnen opereren.

De bezetting van de Raad is in 2018 gewijzigd. In maart 2018 is de heer J. D. Hartgring teruggetreden uit de Raad van Toezicht. In april 2018 is de heer P.H. Bols tot de Raad toegetreden als opvolger van de heer Hartgring.

De samenstelling van de RvT per 31 december 2018 is als volgt:

- De heer J.L.A.M. Schmit (voorzitter)
- De heer J.F.A. Beermann
- De heer P.H. Bols
- De heer L.P.W. van Santen
- Mevrouw A. de Wit

De RvT wordt ondersteund door een secretaris, mevrouw A.H. Borgts-Kooijmans.

Ook in 2018 hebben de leden van de Raad, met hun instemming, geen honorering ontvangen voor hun inzet voor de WSKO.

Nevenfuncties

De leden van de RvT bekleedden in 2018 naast hun lidmaatschap van de RvT de volgende (neven)functies:

- De heer J.L.A.M. Schmit: zelfstandig ondernemer DGA Softwarebedrijf MOVAL - J.L.A.M. Schmit BV; lid Bezwarencommissie functiewaardering rijksoverheid.
- De heer J.F.A. Beermann: eigenaar Beermann, Schipper & Partners, Maatschap Onderwijs VOF te Leusden; associé van Onderwijs Maak Je Samen BV te Helmond. Onbezoldigd: maatjestragect nieuwkomers Amersfoort, lid Raad van Kerken Leusden.
- De heer P.H. Bols: Kandidaat notaris bij Westland partners; penningmeester Club voor bedrijven Monster-Poeldijk; bestuurder van VVE Cornelis van der Lijnstraat 56-60 (even).
- De heer L.P.W. van Santen: directeur van een vastgoedonderneming; adviseur van een makelaarsorganisatie. Onbezoldigd: vrijwilliger Zonnebloem.
- Mevrouw A. de Wit: Directeur Stichting Westland Marketing; regiomanager VNO-NCW Westland-Delfland. Onbezoldigd: voorzitter Bezoek Westland; bestuurslid stichting 'Leergeld' Westland.

Vergaderingen

De RvT heeft 10 keer vergaderd, waarvan vijf keer met het College van Bestuur en één keer met vertegenwoordigers van de GMR. Daarnaast is er op individueel niveau regelmatig overleg gevoerd met de voorzitter van het CvB en zijn er gesprekken gevoerd met de accountant over de jaarrekening. Er vond een verkennend overleg plaats met de Raden van Toezicht van de PCPOW en de SOOW om mogelijkheden tot samenwerking te onderzoeken.

Toezichtkader

De RvT heeft het Toezichtkader, zoals dat in 2010 is vastgesteld, gevolgd. In dit Toezichtkader heeft de Raad de volgende specifieke aandachtspunten voor het toezicht opgenomen:

- het financieel beleid: adequate, transparante en tijdig beschikbare financiële informatie, inzicht in kosten van beheer en bestuur;

- het strategisch beleid: het monitoren en sturen op langetermijndoelen;
- professionele cultuur: verheldering van taken en verantwoordelijkheden, rolneming en rolvastheid.

De Raad heeft dit toezichtkader toegesneden op feitelijk waarneembare succesfactoren, zodat er geen extra informatie nodig is boven de besturingsinformatie die van belang is voor het besturen en functioneren van de WSKO. Deze succesfactoren zijn verdeeld in de volgende onderwerpen:

1. Marktaandeel
2. Klanttevredenheid
3. Onderwijsopbrengsten
4. Financiële conditie
5. Personeel & medezeggenschap

De stand van zaken op deze onderwerpen wordt periodiek gedeeld via de rapportage *Succesmonitor*. Deze rapportage bevat de gezamenlijke kerninformatie voor College van Bestuur, de Raad van Toezicht en de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad.

Vanuit dit toezichtkader heeft de RvT voor 2018 het volgende vastgesteld:

- Het marktaandeel van de WSKO in het onderwijsaanbod in het Westland bleef in 2018 iets achter bij de ambitie. In absolute getallen ging de WSKO erop vooruit. De WSKO stelt zich proactief op bij gemeentes die willen groeien. De Raad benadrukt het belang van samenwerking met de andere scholenkoepels in het Westland.
- De klanttevredenheid van leerlingen en ouders is hoog en stabiel. De Raad heeft het belang van klantgerichtheid benadrukt.
- De onderwijsopbrengsten blijven van groot belang voor de leerlingen en hun ouders. Alle scholen voldoen aan de interne kwaliteitsnormen en die welke door de rijksoverheid gesteld zijn. De WSKO heeft zicht op de scholen waar verdere verbetering gewenst is.
- De Raad constateert dat het bestuur van de WSKO een gedegen financieel beleid voert met behoud van een gezonde en duurzame financiële positie.
- De betrokkenheid en enthousiasme van het personeel namen in 2018 toe. Het ziekteverzuim ligt onder het landelijk gemiddelde. De schooldirecteuren zien toe op het vakmanschap en de ontwikkeling van de leraren. De WSKO campus biedt de leerkrachten mogelijkheden tot verdere professionalisering. Met het oog op het personeelstekort werkt de WSKO eraan om nieuwe leerkrachten te werven en aan zich te binden.
- De medezeggenschap (MR) verloopt naar wens. De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) kampt nog met ongewenste vacatures. Aan het College van Bestuur is verzocht activerend op te treden, met name ook onder de personeelsgeleding.

Functioneren College van Bestuur

De voorzitter en een lid van de Raad van Toezicht voeren voortgangsgesprekken met de bestuursvoorzitter van het College van Bestuur op basis van de hiervoor genoemde succesfactoren van de WSKO. De beoordeling geschiedt aan de hand van de feitelijke prestaties in relatie tot de succesfactoren.

Voor wat betreft de arbeidsvoorwaarden van het College van Bestuur heeft de accountant vastgesteld dat deze voldoen aan de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren in verband met de invoering van de Wet Normering Topinkomens WNT.

Gespreksonderwerpen van de RvT

Kalenderjaarbegroting 2018

De Raad van Toezicht heeft op 8 februari 2018 de kalenderjaarbegroting goedgekeurd.

Jaarrekening 2017

De Raad van Toezicht heeft de jaarrekening 2017 op 2 juli 2018 goedgekeurd.

Schooljaarbegroting

De Raad van Toezicht heeft op 3 december 2018 de schooljaarbegroting 2018-2019 goedgekeurd.

Katholieke identiteit

De WSKO heeft zich met externe professionals verdiept in de best passende aanpak voor de WSKO. De RvT volgt dit proces met belangstelling. In 2018 had de RvT een gesprek met de werkgroep Identiteit van de WSKO, een extern begeleider vanuit VERUS en diaken Dits als vertegenwoordiger van de katholieke kerk in het Westland, over de uitkomsten van het proces en het vervolg op de scholen.

Samenstelling CvB

De samenstelling en het functioneren van het College van Bestuur is een vast bespreekpunt tussen RvT en CvB. De bezetting van het CvB is gehandhaafd op één persoon, die met ondersteuning van het servicebureau eindverantwoordelijk is voor de besturing en het succes van de WSKO. In verband met de continuïteit is de RvT in gesprek met de voorzitter van het CvB over de planning van de toekomstige opvolging in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

Meerjaren Financieel Beleid

Net als voorgaande jaren is ook in 2018 het jaarlijks te actualiseren meerjarenplan met zorgvuldigheid besproken als gezamenlijke basis voor de jaarlijkse begroting. Het meerjarenplan is opgesteld voor vijf jaar en langer en wordt jaarlijks aangepast aan de realiteit van het moment, zodat het langetermijnbeleid steeds vanuit de feitelijke realiteit wordt gecorrigeerd.

Financieel

De Auditcommissie, bestaande uit twee leden van de Raad van Toezicht, onderhoudt regelmatig contact met het College van Bestuur en de interne controller en de externe accountant. Periodiek wordt de Raad van Toezicht geïnformeerd over de financiële ontwikkelingen aan de hand van een *Balanced Score Card*, die door het servicebureau wordt samengesteld en besproken met het College van Bestuur. Aan het College van Bestuur is voorgesteld deze informatie ook te delen met de lokale directeuren en met leden van de GMR. Dit bevordert de open structuur van de stichting.

De Auditcommissie bespreekt ook de managementletter, opgesteld door de extern accountant, alsmede het jaarverslag. Ten aanzien van 2018 zijn er geen grote onverwachte bestedingen of financiële risico's te melden. De Raad ziet er strak op toe dat verbeteringsadviezen van de externe accountant worden opgevolgd. Het definitieve resultaat viel enigszins positiever uit dan werd begroot.

WSKO beschikt over voldoende reserves om tegenvallers op te vangen. Deze gelden zijn primair bedoeld voor onderwijsdoeleinden, uitvoering van het koersplan en opvangen van gecalculeerde risico's.

De RvT heeft zich eerder uitgesproken over het bevorderen van zinvolle concrete bestedingen van een deel van reserves (op basis van specifieke projectplannen van de scholen). Hieruit zijn tot nu toe nog geen voorstellen ontstaan.

In 2018 zijn volgende aspecten vermeldenswaardig:

- Op verzoek van de Auditcommissie werd een second opinion uitgevoerd aangaande de beleggingsportefeuille.

- Op verzoek van de Auditcommissie zal door het College van Bestuur in 2019 de interne financiering van het servicebureau worden geherstructureerd.
- De fusie met de Sint Jozefschool werd voorbereid onder meer door een due diligence onderzoek uitgevoerd door de extern accountant waardoor de financiële risico's van de fusie tijdig inzichtelijk zijn geworden

Functioneren RvT

De Raad is blijvend in gesprek over zijn werkwijze en de aanpak van de toezichthoudende verantwoordelijkheid en de werkgeversverantwoordelijkheid voor de leden van het CvB. In 2018 waren er voorbereidende gesprekken met een extern deskundige met het oog op een evaluatie die in 2019 zal plaatsvinden.

Beheer van de gebouwen

Op verzoek van de audit commissie werd in 2018 het beheer van de gebouwen geëvalueerd, met name met betrekking tot het groot onderhoud en de reserveringen daarvoor.

Schoolbezoeken

De leden van de RvT hebben in het voorjaar van 2018 in tweetallen alle scholen en het servicebureau van de WSKO bezocht. Dit levert een algemeen beeld dat overeenkomt met de bevindingen zoals deze in dit verslag verwoord staan. De RvT heeft de bevindingen besproken met het College van Bestuur.

Goedkeuring vestiging opstalrecht

De RvT verleende haar goedkeuring aan het College van Bestuur tot het nemen van een besluit tot het aangaan van het opstalrecht betreffende Dr. Schaepmanstraat 2 in Wateringen.

Statutenwijziging

De RvT verleende haar goedkeuring aan de wijziging van de statuten van de WSKO. Het betrof de bestuursoverdracht van de Jozefschool in Schipluiden aan de WSKO en de wijziging van bezetting van het College van Bestuur naar één bestuurder.

Stichting Vrienden van de WSKO

De Raad van Toezicht is tevens het bestuur van de Stichting Vrienden van de WSKO. Deze Stichting heeft in 2018 een schenking gedaan aan de WSKO van € 12.485,-- ten behoeve van de aanschaf van innovatieve leermiddelen.

JAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven is door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid. De jaarrekening is opgesteld vanuit de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar. Waar nodig geacht heeft een herrubricering plaatsgevonden en omwille van de vergelijkbaarheid zijn de vergelijkende cijfers daarop aangepast.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte economische levensduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor een uiteenzetting ten einde vast te kunnen stellen of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar de hierna opgenomen paragraaf.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven:

<i>Categorie</i>	<i>Afschrijvingstermijn in maanden</i>	<i>Afschrijvingspercentage per jaar</i>
Gebouwen	360	3,33
Verbouwingen	180	7,67
Installaties	120	10,00
Inventaris en apparatuur	48 - 240	5,00 - 25,00
Leermiddelen	96	12,50

De gebouwen en terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom. Hiervan is bijvoorbeeld sprake in het geval van eigen investeringen of van doordecentralisatie van de huisvesting. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

Overige effecten

De onder financiële vaste activa opgenomen overige effecten omvatten obligaties die niet tot de vervaldag zullen worden aangehouden. Deze obligaties worden gewaardeerd tegen reële waarde. Voor het verschil tussen de aankoopwaarde en de reële waarde van de obligaties wordt een reserve niet-gerealiseerde koersresultaten gevormd.

Vlottende activa

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten. Voorzieningen wegens oninbaarheid dienen in mindering te worden gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid die door het bestuur is aangebracht.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven, die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde partij de verplichtingen vergoedt en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten.

De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen voor verwachte lasten (contant gemaakt) gedurende het dienstverband van de werknemers.

Voorziening groot onderhoud

Vanaf 2015 is de verplichting voor buitenonderhoud van de bedrijfsgebouwen bij het schoolbestuur komen te liggen (de zogenaamde doordecentralisatie van het buitenonderhoud). De gelden voor groot onderhoud zijn per de ingangsdatum overgegaan van de gemeente naar het schoolbestuur.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd.

De toevoeging aan de voorziening is gelijk aan de in de materiële instandhoudingsbekostiging opgenomen gelden voor buitenonderhoud vermeerderd met noodzakelijke geachte aanvullende dotaties op basis van aangegane renovatieverplichtingen.

De onttrekking aan de voorziening vindt plaats op basis van ontvangen facturen voor buitenonderhoud, waarvan de opdrachtverlening zo veel als mogelijk aansluit op de meerjaren-onderhoudsplannen (MOP's).

De gevormde onderhoudsvoorziening heeft als doelstelling alle bedrijfsgebouwen te voorzien van kwalitatief onderhoud.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Leasing

Bij de stichting kunnen er leasecontracten bestaan, waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan het eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Baten en lasten

Bekostigingsgrondslag

Het aantal leerlingen op 1 oktober vormt de grondslag voor de bekostiging. Eventueel kan door middel van een groeitelling aanvullende bekostiging worden toegekend als het aantal leerlingen van een school volgens daartoe vastgestelde normen is toegenomen.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Op basis van de brief van 1 december 2017 van de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media zijn de bedragen die het Samenwerkingsverband als gelden passend onderwijs heeft doorbetaald aan de aangesloten schoolbesturen als volgt verwerkt:

- Gelden die OCW namens de Samenwerkingsverbanden aan de scholen overmaakt zijn verantwoord onder categorie 3.1.1 "Ontvangen Rijksbijdragen";
- De overige generieke overdrachten (bedrag per leerling) en speciale overdrachten (arrangementen) worden onder categorie 3.1.3.3 "Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage Samenwerkingsverbanden" verwerkt;
- Ontvangen gelden van Auris, Visio en Bartiméus voor kinderen met een visuele beperking dienen verantwoord te worden als overige bate.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Per school worden de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de (bestemde) reserve(s) die door het bestuur is/zijn bepaald.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De stichting heeft de toegezegde-pensioenregelingen bij bedrijfstakpensioenfondsen verwerkt als zou sprake zijn van een toegezegde-bijdrageregeling.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de instelling op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen.

De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

De dekkingsgraad van het ABP ultimo 2018 is 102,7% (2017: 104,4%).

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Toelichting kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen. Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed. In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

BALANS PER 31 DECEMBER 2018, vergelijkende cijfers per 31 december 2017

(na resultaatbestemming)

ACTIVA	31 december 2018	31 december 2017
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	337.355	356.556
Inventaris en apparatuur	2.933.550	2.599.570
Leermiddelen	666.279	709.869
Overige materiële vaste activa	504.699	419.804
	<u>4.441.883</u>	<u>4.085.799</u>
Financiële vaste activa		
Overige effecten	2.472.913	2.654.683
Deposito	440.000	440.000
	<u>2.912.913</u>	<u>3.094.683</u>
TOTAAL VASTE ACTIVA	7.354.796	7.180.482
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen		
Debiteuren	130.324	546.372
Ministerie van OCW	865.773	907.179
Overige overheden	206.251	61.330
Overige vorderingen	115.883	163.728
Overlopende activa	424.798	451.759
Effecten	271.308	0
	<u>2.014.337</u>	<u>2.130.368</u>
Liquide middelen	604.320	1.883.247
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	2.618.657	4.013.615
TOTAAL ACTIVA	<u>9.973.453</u>	<u>11.194.097</u>

PASSIVA

	31 december 2018	31 december 2017
Eigen vermogen		
Algemene reserve	3.163.902	3.242.592
Bestemmingsreserves (publiek)	414.236	414.236
Bestemmingsreserves (privaat)	2.572.999	2.531.214
Bestemmingsreserve (vervangingen)	207.981	207.981
Reserve koersresultaten	5.297	21.181
	<u>6.364.415</u>	<u>6.417.204</u>
Voorzieningen		
Personeelsvoorzieningen	380.740	318.346
Overige voorzieningen	348.716	129.140
	<u>729.456</u>	<u>447.486</u>
Kortlopende schulden		
Crediteuren	258.010	1.071.980
Belastingen en premie sociale verzekeringen	799.647	709.619
Schulden terzake van pensioenen	218.690	374.770
Schulden terzake van ERD ziektewet	27.310	22.750
Overige kortlopende schulden	4.273	669
Overlopende passiva	1.571.652	2.149.619
	<u>2.879.582</u>	<u>4.329.407</u>
TOTAAL PASSIVA	<u><u>9.973.453</u></u>	<u><u>11.194.097</u></u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2018, vergelijkende cijfers 2017

	2018	Begroting 2018	2017
BATEN			
Rijksbijdragen OCW	22.963.296	21.032.402	21.428.526
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	399.092	297.308	123.781
Overige baten	877.233	475.687	524.288
Totaal baten	24.239.621	21.805.397	22.076.595
LASTEN			
Personeelslasten	19.530.880	18.285.330	18.217.393
Afschrijvingslasten	682.340	724.822	557.288
Huisvestingslasten	2.090.177	1.478.277	1.734.984
Overige instellingslasten	2.010.824	1.502.910	1.851.705
Totaal lasten	24.314.221	21.991.339	22.361.370
Saldo baten en lasten	-74.600	-185.942	-284.775
Financiële baten en lasten	21.811	75.000	27.148
RESULTAAT	-52.789	-110.942	-257.627

KASSTROOMOVERZICHT 2018, vergelijkende cijfers 2017

	2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	-74.600	-284.775
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	674.574	557.288
- Mutaties voorzieningen	281.970	-373.662
	956.544	183.626
Veranderingen in vlottende middelen:		
- Vorderingen	116.031	-434.079
- Kortlopende schulden	-1.449.825	1.542.359
	-1.333.794	1.108.280
Kasstroom uit bedrijfsoperaties:		
Ontvangen interest	82.019	89.412
Betaalde interest	-475	-765
Overige opbrengsten financiële vaste activa	-59.733	-61.499
Opbrengsten bijzondere bate	0	0
	21.811	27.148
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	-430.039	1.034.279
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-1.041.452	-1.354.750
Desinvesteringen in materiële vaste activa	10.794	0
Mutatie in financiële vaste activa	181.770	-160.521
	-848.888	-1.515.271
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-1.278.927	-480.992
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossing langlopende schulden	0	0
	0	0
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutatie liquide middelen	-1.278.927	-480.992

Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:

	2018	2017
Stand liquide middelen per 1-1	1.883.247	2.364.239
Mutatie boekjaar liquide middelen	-1.278.927	-480.992
Stand liquide middelen per 31-12	604.320	1.883.247

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

VASTE ACTIVA

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa zijn als volgt nader te specificeren:

	Gebouwen & terreinen	Inventaris & apparatuur	Leermiddelen	Overig	Totaal
Aanschafwaarde	545.394	3.811.350	1.271.147	556.112	6.184.003
Cumulatieve afschrijvingen	-188.838	-1.211.780	-561.278	-136.308	-2.098.204
Boekwaarde 31 december 2017	356.556	2.599.570	709.869	419.804	4.085.799
Investeringen	31.873	744.400	113.077	152.102	1.041.452
Afschrijvingen	-51.074	-399.626	-156.667	-67.207	-674.574
Desinvesteringen	-5.045	-212.043	-58.235	0	-275.323
Afgeschreven op desinvesteringen	5.045	201.249	58.235	0	264.529
Mutatie tijdens boekjaar	-19.201	336.980	-43.590	84.895	356.084
Aanschafwaarde	572.222	4.343.707	1.325.989	708.214	6.950.132
Cumulatieve afschrijvingen	-234.867	-1.410.157	-659.710	-203.515	-2.508.249
Boekwaarde 31 december 2018	337.355	2.933.550	666.279	504.699	4.441.883

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Boekwaarde 31-12-2017	Investe- ringen 2018	Desinves- teringen 2018	Waarde mutaties 2018	Boekwaarde 31-12-2018
Overige effecten					
Obligaties	2.654.683	511.495	-652.073	-41.192	2.472.913
Totaal overige effecten	<u>2.654.683</u>	<u>511.495</u>	<u>-652.073</u>	<u>-41.192</u>	<u>2.472.913</u>

Per 31 december 2018 bedraagt de nominale waarde van de obligaties € 2.295.000 (2017: € 2.375.000).
De aankoopwaarde van de obligaties bedraagt € 2.481.722, waardoor de niet-gerealiseerde koersresultaten
-/- € 8.809 bedragen (2017: € 21.181).

In portefeuille zijn ultimo 2018 tevens opgenomen de obligaties 4,25% België 2013-2019, 5,25% ING Bank 1999-2019 en Veolia 2009-2019 6,75% met een lossingsdata in 2019, hetgeen betekent dat deze obligatie moeten worden verantwoord onder de vlottende activa.

De nominale waarde van de obligaties bedraagt € 240.000. De aankoopwaarde van de obligaties bedraagt € 278.382.

De aankoopwaarde van de obligaties tezamen (vaste activa en vlottende activa) bedraagt € 2.760.105, waardoor de niet-gerealiseerde koersresultaten -/- € 15.884 zouden bedragen (2017: € 21.181).

	Boekwaarde 31-12-2017	Investe- ringen 2018	Desinves- teringen 2018	Waarde mutaties 2018	Boekwaarde 31-12-2018
Overige effecten					
Verloop deposito	440.000	0	0	0	440.000
Totaal overige effecten	<u>440.000</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>440.000</u>

In de loop van het boekjaar 2012 is bij de Coöperatieve Rabobank Westland U.A. een deposito geopend onder de volgende voorwaarden:

- ❖ Einddatum: 15 juni 2022
- ❖ Rente: 3,9%

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen

	2018	2017
Debiteuren		
Openstaande vorderingen	130.324	577.204
Af: Voorziening voor oninbare vorderingen	0	-30.832
Totaal debiteuren	130.324	546.372

Het debiteurensaldo per jaareinde bestaat voor € 0 (2017: € 75.056) uit vorderingen op gemeente Westland.

De voorziening voor oninbare vorderingen per ultimo 2017 was gevormd vanwege een oude post uit 2015 van circa € 9.000, vermeerderd met een gevormde voorziening van circa € 21.000 voor de uitstaande vorderingen voor ouderbijdragen voor continuïrooster, overblijfgelden en overige zaken waarvan de inbaarheid niet zeker is. In de loop van 2018 is de gebleken dat de vordering van € 9.000 niet inbaar is en is deze derhalve van ten laste van de voorziening gebracht.

De voorziening per ultimo 2017 voor onzekere inbaarheid van ouderbijdragen bleek in 2018 niet nodig te zijn. Per ultimo 2018 wordt geen oninbaarheid ter aanzien van de ouderbijdragen verwacht.

Ministerie van OCW

Betaalritme bekostiging	944.142	1.067.475
Uitkeringen ziektewet/WIA	-78.369	-160.296
Totaal OCW	865.773	907.179

In 2018 heeft een verrekening van (bovenwettelijke) werkloosheidsuitkeringen ad € 31.927 (2017: € 17.594) plaatsgevonden van door het Participatiefonds afgewezen vergoedingsverzoeken. Daarnaast is in 2018 een bedrag van € 50.000 vrijgevallen op basis van een eigen inschatting van de volwaardigheid van schulden uit oude boekjaren. De vrijval is ten gunste van het resultaat over 2018 gebracht.

Overige overheden

Gemeente Westland	206.251	61.330
Totaal overige overheden	206.251	61.330

Overige vorderingen

Vervangingsfonds	322	317
Borgen en waarborgsommen	115.561	163.411
Totaal overige vorderingen	115.883	163.728

Overlopende activa

Vooruitbetaalde kosten c.q. nog te ontvangen posten	382.238	398.466
Rente	42.560	53.293
Totaal overlopende activa	424.798	451.759

	2018	2017
Effecten		
Obligatie	271.308	0
Totaal effecten	271.308	0

In portefeuille zijn ultimo 2018 opgenomen de obligaties 4,25% België 2013-2019, 5,25% ING Bank 1999-2019 en Veolia 2009-2019 6,75% met een lossingsdata in 2019, hetgeen betekent dat deze obligatie moeten worden verantwoord onder de vlottende activa.

De nominale waarde van de obligaties bedraagt € 240.000. De aankoopwaarde van de obligaties bedraagt € 278.382.

Liquide middelen

Kasmiddelen	66	261
Tegoeden op bankrekeningen	604.254	1.882.986
Totaal liquide middelen	604.320	1.883.247

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

Van de tegoeden op bankrekeningen maakt een bedrag van € 521.360 (2017 € 1.785.505) onderdeel uit van het belegd vermogen.

EIGEN VERMOGEN

Algemene reserve	Stand per 31-12-2017	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018
Totale algemene reserve	<u>3.242.592</u>	<u>-78.690</u>	<u>0</u>	<u>3.163.902</u>

Het eigen vermogen dient als buffer voor het opvangen van tegenvallers in de exploitatie en vervult tevens een rol in de financiering van de activiteiten. Binnen het eigen vermogen heeft een segmentatie plaatsgevonden in verschillende delen van het eigen vermogen op basis van bestedingsverplichting en/of aanwendingsmogelijkheden. De algemene reserve staat ter vrije beschikking van WSKO, welke uit overschotten van publieke middelen is opgebouwd.

Bestemmingsreserves (publiek)	Stand per 31-12-2017	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018
Totale bestemmingsreserve (publiek)	<u>414.236</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>414.236</u>

Activiteiten die door landelijke, provinciale of lokale overheden worden bekostigd, worden aangemerkt als publieke activiteiten.

In de loop van 2013 en 2014 zijn extra middelen ontvangen in het kader van Regeerakkoord en Nationaal Onderwijs Akkoord (NOA). Het betreft extra of aanvullende bekostiging op basis van de Regeling bijzondere en aanvullende bekostiging PO en VO 2013 en de nieuwe bekostiging ter stimulering van de werkgelegenheid voor jonge leerkrachten (Regeling bijzondere en aanvullende bekostiging jonge leerkrachten).

Deze niet-begrote aanvullende bekostigingen ad resp. € 869.479 en € 249.876 dienen op basis van RJ 660.301 ten gunste te worden gebracht van het exploitatieresultaat. Via de resultaatbestemming worden uitgaven onttrokken aan de bestemmingsreserve.

De uitgaven zullen worden gedaan op basis van projecten - ICT, vervangen van nog niet volledig afgeschreven lesmethoden - of bestaan uit extra inzet conciërges in het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) en inzet extra 'handen in de klas'.

In 2018 zijn € 0 (2017: € 65.585) aan uitgaven gedaan op basis van goedgekeurde projectaanvragen, die voldeden aan de intentie van de stimuleringsregeling.

Daarnaast is in 2015 het saldo van de liquidatieuitkering FSPOW ad € 165.446 toegevoegd aan de bestemmingsreserve 'Passend onderwijs en toekomstige ontwikkelingen'.

Ten laste van de bestemmingsreserve 'Passend onderwijs' zal een deel van de leerkrachten geschoold worden in het handelingsgericht integraal arrangeren (HIA), omdat naar het oordeel van de Inspectie voor het Onderwijs dit een manier is om de basiskwaliteit van het onderwijs te versterken.

De bestemmingsreserve 'Passend onderwijs' wordt ook gevormd ten behoeve van het financieren van projecten in het kader van het innovatieprogramma, dat onderdeel vormt van het koersplan. Onderdeel van het innovatieprogramma is bijvoorbeeld de bevordering van de mobiliteit van personeel. Een ander voorbeeld is de toenemende krimp binnen een bepaald gebied of school.

De kosten die samenhangen met bovengenoemde zaken worden via de resultaatbestemming ten laste gebracht van de bestemmingsreserve 'Passend onderwijs en toekomstige ontwikkelingen'.

In 2018 zijn € 0 (2017: € 12.963) aan uitgaven gedaan op basis van goedgekeurde projectaanvragen, die voldeden aan de intentie van de stimuleringsregeling.

Bestemmingsreserves (privaat)	Stand per 31-12-2017	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018
Totaal bestemmingsreserves (privaat)	<u>2.531.214</u>	<u>41.785</u>	<u>0</u>	<u>2.572.999</u>

Activiteiten die door niet-landelijke, -provinciale of -lokale overheden worden bekostigd worden aangemerkt als private activiteiten.

Exploitatieresultaten uit hoofde van private activiteiten worden toegevoegd of onttrokken aan de bestemmingsreserve (privaat). De bestemmingsreserve (privaat) dient als buffer voor het opvangen van tegenvallers in de exploitatie van private activiteiten en vervult tevens een rol in de financiering van de private activiteiten.

De bestemmingsreserve (privaat) is grotendeels opgebouwd uit beleggingsresultaten en bestaat voor een klein deel uit overige resultaten zoals nog niet-bestede ouderbijdragen, sponsoring etc.

Er bestaat nog geen specifiek bestedingsdoel.

Bestemmingsreserves (vervangingen)	Stand per 31-12-2017	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018
Totaal bestemmingsreserves	<u>207.981</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>207.981</u>

Per 1 augustus 2015 is WSKO eigenrisicodragend voor vervangingen geworden en is per die datum niet langer verzekerd voor de loonkosten voor vervangingen bij het Vervangingsfonds.

Vanaf de uittredingsdatum worden de uitgespaarde premieafdrachten/verzekeringspremies aangewend voor de kosten voor vervangingen.

Het saldo aan het einde van het boekjaar wordt onttrokken en toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Reserve koersresultaten	Stand per 31-12-2017	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018
Totaal reserve koersresultaten	<u>21.181</u>	<u>-15.884</u>	<u>0</u>	<u>5.297</u>

Voor het verschil tussen de aankoopwaarde en de reële waarde van de obligaties wordt een reserve niet-gerealiseerde koersresultaten gevormd.

	Stand per 31-12-2017	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	<u>6.417.204</u>	<u>-52.789</u>	<u>0</u>	<u>6.364.415</u>

VOORZIENINGEN

Personeelsvoorzieningen	<u>Stand per 31-12-2017</u>	<u>Dotatie</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Stand per 31-12-2018</u>	<u>Kortlopende deel < 1 jaar</u>	<u>Langlopende deel > 1 jaar</u>
Jubilea	318.346	83.540	-21.146	380.740	30.000	350.740
Totaal personeelsvoorzieningen	<u>318.346</u>	<u>83.540</u>	<u>-21.146</u>	<u>380.740</u>	<u>30.000</u>	<u>350.740</u>

De dotatie over het boekjaar 2017 was relatief groot door de verlaging van de disconteringsvoet van 4,00% naar 3,00%. De verlaging van de disconteringsvoet leidde tot een dotatie van € 87.275 t.l.v. het resultaat over het boekjaar 2017.

De dotatie over het boekjaar 2018 is wederom relatief groot door de verdere verlaging van de disconteringsvoet van 3,00% naar 2,52%. De verlaging van de disconteringsvoet leidde tot een dotatie van € 28.297 t.l.v. het resultaat over het boekjaar 2018.

Overige voorzieningen	<u>Stand per 31-12-2017</u>	<u>Dotatie</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Stand per 31-12-2018</u>	<u>Kortlopende deel < 1 jaar</u>	<u>Langlopende deel > 1 jaar</u>
Groot onderhoud	129.140	423.606	-204.030	348.716	348.716	0
Totaal overige voorzieningen	<u>129.140</u>	<u>423.606</u>	<u>-204.030</u>	<u>348.716</u>	<u>348.716</u>	<u>0</u>

De als onderdeel van de materiële instandhoudingsbekostiging ontvangen bijdrage voor groot (buiten)onderhoud is als dotatie toegevoegd aan de voorziening.

	<u>Stand per 31-12-2017</u>	<u>Dotatie</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Stand per 31-12-2018</u>	<u>Kortlopende deel < 1 jaar</u>	<u>Langlopende Deel > 1 jaar</u>
Totaal voorzieningen	<u>447.486</u>	<u>507.146</u>	<u>-225.176</u>	<u>729.456</u>	<u>378.716</u>	<u>350.740</u>

KORTLOPENDE SCHULDEN

Belastingen en premies sociale verzekeringen

	2018	2017
Loonheffing	736.187	663.202
Omzetbelasting	1.611	-845
Premies sociale verzekeringen	61.849	47.262
Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	799.647	709.619

Schulden terzake van pensioenen

	2018	2017
Pensioenpremies OP/NP	187.065	343.918
Aanvullende pensioenpremie	2.354	2.349
Premies FPU	29.271	28.503
Totaal schulden terzake van pensioenen	218.690	374.770

Overige kortlopende schulden

	2018	2017
Rekeningen courant	0	0
Netto salarissen	1.723	669
Spaarverlof	2.550	0
Totaal overige kortlopende schulden	4.273	669

Overlopende passiva

	2018	2017
Bindingstoelage	0	47.540
Vooruitontvangen subsidies ministerie van OCW geoormerkt	265.243	0
Vooruitontvangen subsidies ministerie van OCW	192.796	0
Vakantiegeld en -dagen	638.749	594.090
Vooruitontvangen termijnen sloop- en voorbereidingskosten WSKO Pius X	0	126.851
Vooruitontvangen subsidies overig	0	0
Overige overlopende passiva	474.864	1.381.138
Totaal overlopende passiva	1.571.652	2.149.619

Model G1 - geormerkte subsidies OCW en EL&I, zonder verrekeningsclausule

2017

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Datum toewijzing	Bedrag toewijzing	Ontvangen In 2017	Prestatie afgerond
Lerarenbeurs	2017/2/541589	20-09-2017	12.093	12.093	Ja
Totaal			12.093	12.093	

2018

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Datum toewijzing	Bedrag toewijzing	Ontvangen In 2018	Prestatie afgerond
Lerarenbeurs	2018/2/928691	28-08-2018	12.093	12.093	Neen
Lerarenbeurs	2018/2/929063	28-08-2018	17.383	17.383	Neen
Lerarenbeurs	2018/2/929075	28-08-2018	6.538	6.538	Neen
Lerarenbeurs	2018/2/921933	28-08-2018	6.046	6.046	Neen
Teambeurs	TEAM18015	28-08-2018	82.799	41.399	Neen
Teambeurs	TEAM18016	28-08-2018	73.560	36.780	Neen
Teambeurs	TEAM18017	28-08-2018	114.437	57.219	Neen
Totaal			312.856	177.458	

Model G2A - geormerkte subsidies OCW en EL&I, aflopend ultimo verslagjaar

Omschrijving	Bedrag toewijzing	Saldo 2016	Ontvangen t/m 2017	Lasten t/m 2017	Te verrekenen overschot 2017
	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BATEN

Rijksbijdragen	2018	Begroting 2018	2017
(Normatieve) rijksbijdrage OCW	18.296.980		17.626.211
Personeels- en arbeidsmarktbeleid	2.900.715		2.323.301
Totaal Rijksbijdrage OCW	21.197.695		19.949.512
Geoormerkte subsidies	0		0
Niet-geoormerkte subsidies	1.056.021		801.036
Ontv. doorbetaling Rijksbijdrage Samenwerkingsverbanden	709.580		677.978
Totaal overige subsidies OCW	1.765.601		1.479.014
Totaal (Rijks)bijdragen OCW	22.963.296	21.032.402	21.428.526

Ontvangen bijdragen vanuit het Samenwerkingsverband worden vanaf 1 augustus 2014 verantwoord onder de Rijksbijdragen. In de begrotingen worden de baten echter verantwoord onder de Overige overheidsbijdragen en subsidies.

Overige overheidsbijdragen en -subsidies

	2018	Begroting 2018	2017
Overige overheidsbijdragen en subsidies	399.092	297.308	123.781
Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies	399.092	297.308	123.781

Op basis van de brief van 1 december 2017 van de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media zijn de bedragen die het Samenwerkingsverband als gelden passend onderwijs heeft doorbetaald aan de aangesloten schoolbesturen als volgt verwerkt:

- gelden die OCW namens de Samenwerkingsverbanden aan de scholen overmaakt zijn verantwoord onder categorie 3.1.1 'Ontvangen Rijksbijdragen';
- de overige generieke overdrachten (bedrag per leerling) en speciale overdrachten (arrangementen) worden onder categorie 3.1.3.3 'Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage Samenwerkingsverbanden' verwerkt.

Overige baten	2018	Begroting 2018	2017
Verhuur	271.009		294.419
Detachering personeel	11.966		34.604
Sponsoring & schenkingen	0		6.550
Ouderbijdragen	245.193		135.396
Overige	349.065		53.319
Totaal overige baten	<u>877.233</u>	<u>475.687</u>	<u>524.288</u>
Totaal baten	<u>22.076.595</u>	<u>21.805.397</u>	<u>22.076.595</u>

LASTEN

Personeelslasten	2018	Begroting 2018	2017
Brutolonen en salarissen	14.389.455		13.639.856
Sociale lasten	2.671.172		2.392.268
Pensioenpremies	1.871.168		1.851.981
Loonkosten	0	18.285.330	0
Totaal lonen en salarissen	18.931.795	18.285.330	17.884.105
Dotaties personele voorzieningen	83.540		93.589
Overig	1.199.541		634.284
Totaal overige personele lasten	1.283.081		727.873
Af: Uitkeringen (-/-)	-683.996		-394.585
Totaal personele lasten	<u>19.530.880</u>	<u>18.285.330</u>	<u>18.217.393</u>

De dotatie personele voorzieningen was in 2017 relatief hoog door een aanvullende dotatie aan de jubileumvoorziening door aanpassing van de disconteringsvoet van 4,00% naar 3,00%.
Als gevolg van deze aanpassing was een aanvullende dotatie benodigd van € 87.275 ten laste van het resultaat 2017.
De dotatie over het boekjaar 2018 is wederom relatief groot door de verdere verlaging van de disconteringsvoet van 3,00% naar 2,52%. De verlaging van de disconteringsvoet leidde tot een dotatie van € 28.297 t.l.v. het resultaat over het boekjaar 2018.

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2018 waren gemiddeld 280.71 werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband (2017: 271).

Hiervan zijn er 0 (2017: 0) werkzaam in het buitenland.

Het gemiddeld aantal werknemers bedroeg in 2018: 435 (2017: 459).

Afschrijvingslasten

	2018	Begroting 2018	2017
Gebouwen en terreinen	51.074		46.838
Inventaris en apparatuur	399.626		323.606
Leermiddelen	156.667		146.236
Overige materiële vaste activa	67.207		40.608
Boekverlies bij buiten gebruikstelling	7.766		0
Afschrijvingskosten	0	724.822	0
Totaal afschrijvingen	<u>682.340</u>	<u>724.822</u>	<u>557.288</u>

Huisvestingslasten

	2018	Begroting 2018	2017
Huur	31.789		58.189
Dotatie onderhoudsvoorziening	423.606		360.720
Onderhoudskosten	372.286		355.712
Energie en water	423.455		292.853
Schoonmaakkosten	498.417		479.631
Heffingen	173.031		54.078
Overige huisvestingslasten	167.593		133.801
Huisvestingskosten		1.478.277	
Totaal huisvestingslasten	<u>2.090.177</u>	<u>1.478.277</u>	<u>1.734.984</u>

Overige instellingslasten

	2018	Begroting 2018	2017
Administratie en beheer	329.758		371.046
Telefoon- en portokosten	11.363		13.035
Kantoorartikelen	14.022		14.471
Totaal administratie- en beheerslasten	355.143		398.552
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	996.700		964.784
Wervingskosten	2.890		11.116
Representatiekosten	164.507		101.377
Huishoudelijke kosten	28.869		29.162
Medezeggenschapsraad	6.419		5.238
Verzekeringen	18.824		36.627
Reproductiekosten	64.222		97.087
Schades	25.107		22.558
Kosten van festiviteiten en activiteiten	62.452		58.320
Overige	285.691		126.884
Overige instellingskosten		1.502.910	
Totaal overige	658.981		488.369
Totaal overige instellingslasten	2.010.824	1.502.910	1.851.705

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountants-honoraria ten laste van het resultaat gebracht.

	2018	Begroting 2018	2017
Controle van de jaarrekening			
DRV	24.000	24.000	24.098
	<u>24.000</u>	<u>24.000</u>	<u>24.098</u>

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountants-organisaties en externe accountants, zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) in het kader van de controle van de jaarrekening.

De bedragen zijn inclusief BTW.

De totale kosten over 2018 die door DRV zijn gedeclareerd bedragen € 33.559 (2017: € 28.333).

De aanvullende kosten zijn deels gedeclareerd in verband met extra niet-begrote overlegmomenten tussen de accountant en de Raad van Toezicht en deels door de uitvoering van extra controlewerkzaamheden.

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

	2018	Begroting 2018	2017
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	82.019	75.000	89.412
Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	-59.733	0	-61.499
Rentelasten en soortgelijke kosten	-475	0	-765
Totaal financiële baten en lasten	21.811	75.000	27.148

VERBONDEN PARTIJEN

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Verklaring art. 2:403 BW ja/nee	Consolidatie ja/nee
St. Vrienden van WSKO	stichting	Poeldijk	4	Nee	Nee*
SPO Westland	stichting	Naaldwijk	4	Nee	Nee

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

Naam	Omschrijving doelstelling	Samenstelling van bestuur en directie
St. Vrienden van WSKO	Ondersteuning van WSKO	Raad van Toezicht vormt het bestuur van de stichting
SPO Westland	Het bieden van passend onderwijs aan ieder kind	Voorzitter : J.C. van der Ende Secretaris/ Penningmeester : J. van den Broek

Stichting Vrienden van WSKO is niet meegeconsolideerd, ondanks dat er sprake is van overheersende zeggenschap. De reden is gelegen in het geringe belang. De Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving vermelden hierover: "In de geconsolideerde jaarrekening behoeven geen gegevens te worden opgenomen van groepsmaatschappijen van wie de gezamenlijke betekenis te verwaarlozen is voor het geheel".

Het belang van Stichting Vrienden van WSKO is voor wat betreft het balanstotaal als onderdeel van het eigen vermogen beduidend kleiner dan 5%. Dit is van te verwaarlozen betekenis.

De jaarrekening 2018 van de Stichting Vrienden van WSKO is nog niet opgemaakt. Als gevolg hiervan kan geen melding worden gedaan van het eigen vermogen per 31 december 2018 en/of van het resultaat over het boekjaar.

Het eigen vermogen per 31 december 2018 bedroeg naar verluid circa € 30.000 bij een resultaat van circa +/- € 10.000.

WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is op 1 januari 2013 in werking getreden. Doel van deze wet is het voorkomen van ongewenst hoge beloningen in de publieke sector. Voor het primair onderwijs is in een ministeriële regeling een verlaagd maximum voor de bezoldiging vastgesteld. De maximale bezoldiging bedraagt in 2018 circa € 187.000 (2017: circa € 181.000). Dit is inclusief eindejaarsuitkering van 6,3 procent, de vakantie-uitkering, eventueel toegekende onkostenvergoedingen en de pensioenbijdrage. Overigens staat de cao voor bestuurders PO in 2018 slechts een maximumbezoldiging van circa € 133.000 (2017: circa € 129.000) toe. Het maximum van de cao blijft hiermee onder de vastgestelde norm. Tevens geldt (voor alle onderwijssectoren) een maximale vergoeding bij ontslag van € 75.000. De Wet geeft echter aan dat: "Aan de rechtspersoon of instelling komt aan de hand van het gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren dat werd aangeboden op 1 oktober in het tweede jaar voorafgaand aan het jaar waarin het bezoldigingsmaximum wordt toegepast (t-2) het uit de tabel volgende aantal punten toe".

Op 1 januari 2013 is de "Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)" in werking getreden. In deze wet is in artikel 2.1 opgenomen dat niemand meer dan het bezoldigingsmaximum mag verdienen. De Memorie van Toelichting zegt hierover: "Hoewel het bezoldigingsmaximum naar rato wordt verlaagd bij functie vervulling in deeltijd, wordt het bezoldigingsmaximum niet verhoogd bij een dienstverband met een langere arbeidsduur dan een voltijdse dienstverband. De daadwerkelijk overeengekomen bezoldiging is derhalve maatgevend voor de toets aan het bezoldigingsmaximum". Op basis van de Beleidsregels WNT kan de bezoldiging feitelijk niet meer bedragen dan de maximale bezoldiging, ook niet als feitelijk meer wordt gewerkt dan de totale werktijd van een fulltime functionaris (deeltijdfactor nooit hoger dan 1,0). Wij maken echter gebruik van de overgangsregeling conform artikel 7.3 WNT.

Artikel 7.3 WNT

1. In afwijking van artikel 2.1 onderscheidenlijk artikel 3.1, is een voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze wet tussen partijen overeengekomen bezoldiging die meer bedraagt dan de maximale bezoldiging, bedoeld in artikel 2.3, onderscheidenlijk het bedrag, bedoeld in artikel 3.3, toegestaan voor ten hoogste vier jaar na inwerkingtreding van deze wet. De bezoldiging, bedoeld in de vorige volzin, wordt slechts verhoogd, indien deze verhoging en de wijze waarop deze wordt berekend voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze wet tussen partijen zijn overeengekomen. De artikelen 5.4 tot en met 5.6 zijn van toepassing.

9. Indien een in het eerste tot en met vijfde lid bedoelde periode van vier jaar is verstreken, wordt de overeengekomen bezoldiging in een periode van drie jaar teruggebracht tot het voor de rechtspersoon of instelling geldende maximum. In het eerste jaar bedraagt de verlaging een vierde deel van het verschil tussen de bezoldiging die op grond van het eerste tot en met het vierde lid werd genoten en het geldende maximum. In het tweede jaar bedraagt de verlaging een derde deel van het verschil tussen de bezoldiging uit het eerste jaar en het geldende maximum. In het derde jaar bedraagt de verlaging een tweede deel van het verschil tussen de bezoldiging uit het tweede jaar en het geldende maximum. Een eventuele overeengekomen verhoging als bedoeld in het eerste tot en met vierde lid, blijft buiten toepassing.

In 2006 is door de toenmalige Raad van Toezicht besloten - op basis van de toen geldende cao - dat op basis van de meeruren (meer dan 1.659 uur) de bestuurders hun ADV/compensatieverlof dienden te verzilveren. De komende jaren zal indachtig de overgangsregeling beleidsmatig worden toegewerkt naar een werktijdfactor van maximaal 1,0000.

Met ingang van 1 januari 2015 is de arbeidsovereenkomst met J.C. van der Ende aangepast naar een werktijdfactor van 1,0000, waarbij de aangepaste arbeidsovereenkomst is gebaseerd op de cao bestuurders po.

Het bezoldigingsmaximum in 2018 voor WSKO op basis van (t-2) is € 146.000 op basis van de klassenindeling. Een klassenindeling betekent dat op basis van enkele vragen die in de regeling zijn voorgeschreven, complexiteitspunten aan de instelling worden toegekend. Het totaal van de van toepassing zijnde complexiteitspunten leidt tot een indeling in een klasse en daarmee tot een bezoldigingsmaximum voor de topfunctionarissen binnen de instelling.

Voor WSKO geldt de klassenindeling (t-2) D (9 punten) op basis van de volgende aspecten:

- Driejaars-gemiddelde totale baten < € 25 mln.: 4 punten
- Driejaars-gemiddelde leerlingenaantal: < 10.000: 3 punten
- Gewogen aantal onderwijssoorten: 2 2 punten

Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13 ^e maand van de functie vervulling	
2018	Toelichting op de bezoldiging van topfunctionarissen
Bedragen x € 1	J.C. van der Ende
Functie	College van bestuur
Aanvang en einde functie vervulling in 2018	1/1/2018-31/12/2018
Omvang dienstverband	1,0000
Gewezen topfunctionaris	Neen
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja
INDIVIDUEEL WNT-MAXIMUM	€ 146.000
Beloning	114.146
Belastbare onkostenvergoedingen	0
Beloningen betaalbaar op termijn	17.775
TOTAAL BEZOLDIGING	131.921

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13 ^e maand van de functie vervulling	
2017	Toelichting op de bezoldiging van topfunctionarissen
Bedragen x € 1	J.C. van der Ende
Functie	College van bestuur
Aanvang en einde functie vervulling in 2017	1/1/2017-31/12/2017
Omvang dienstverband	1,0000
Gewezen topfunctionaris	Neen
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja
INDIVIDUEEL WNT-MAXIMUM	€ 141.000
Beloning	113.048
Belastbare onkostenvergoedingen	0
Beloningen betaalbaar op termijn	16.691
TOTAAL BEZOLDIGING	129.739

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

2018

J.L.A.M. Schmit	Voorzitter Raad van Toezicht
P. Bols	Lid Raad van Toezicht
L.P.W. van Santen	Lid Raad van Toezicht
J.P.A. Beermann	Lid Raad van Toezicht
A.W. de Wit	Lid Raad van Toezicht

1d. Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

2017

J.L.A.M. Schmit	Voorzitter Raad van Toezicht
J.D. Hartgring	Lid Raad van Toezicht
L.P.W. van Santen	Lid Raad van Toezicht
J.P.A. Beermann	Lid Raad van Toezicht
A.W. de Wit	Lid Raad van Toezicht

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking zijn niet van toepassing.

Overige rapporteringen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 (2017: 0) een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

De Wet eist dat belangrijke, niet in de balans opgenomen, financiële verplichtingen in de toelichting worden vermeld. Onder niet in de balans opgenomen verplichtingen worden verstaan:

- Voorwaardelijke verplichtingen;
- Niet verwerkte verplichtingen;
- Meerjarige financiële verplichtingen.

Huurverplichtingen

- 1) De Gemeente Westland en WSKO hebben met betrekking tot de locatie Brede School Westhof een eigendoms-, beheer- en exploitatieovereenkomst gesloten voor onbepaalde tijd. De uit de overeenkomst voortvloeiende huurverplichting is als volgt:

Servicebureau	200 m ² gehuurd om niet
Servicebureau	141 m ² gehuurd voor circa € 110,-- m ² /jaar (prijspeil 2011)

De jaarlast bedraagt circa € 16.900.

- 2) Ten behoeve van de huisvesting van twee kleutergroepen zijn voor de locatie Bernadette te Naaldwijk twee lokalen in medegebruik op een andere locatie tegen een medegebruikvergoeding van € 6.100 per jaar.
- 3) Per 1 januari 2016 is een huurcontract afgesloten met Konica Minolta BV met een looptijd van 60 maanden, derhalve t/m 31 december 2021, met betrekking tot kopieer-/dupliceer- en printapparatuur voor diverse scholen en/of locaties. De jaarlijkse vaste kosten bedragen circa € 20.000.

Leasecontract

Er is een leasecontract afgesloten op basis van operational lease:

Leasemaatschappij	Ingangsdatum	Einddatum	Duur	Bedrag per maand (incl.BTW en excl. brandstof)
Alphabet Nederland BV	08-10-2016	08-10-2020	48 maanden	€ 851,--

Levering schoonmaakonderhoudsdiensten

Met Van Holstein Schoonmaakdiensten BV is een raamovereenkomst schoonmaakonderhoudsdiensten afgesloten voor de periode 1 januari 2013 t/m 31 december 2015 met een stilzwijgende verlenging t/m 31 december 2018.

De maandlasten bedragen circa € 37.500 inclusief BTW per maand (prijspeil december 2018).

Op 12 december 2018 is na een Europese aanbesteding een nieuwe overeenkomst afgesloten met Van Holstein Schoonmaakdiensten BV voor de periode 25 februari 2019 t/m 24 februari 2022 met een stilzwijgende verlenging t/m 24 februari 2023.

De maandlasten zullen circa € 37.650 bedragen inclusief BTW per maand (prijspeil februari 2019).

Levering elektriciteit

Met DVEP Energie BV is een leveringsovereenkomst elektriciteit afgesloten voor de periode 1 januari 2015 tot en met 31 december 2020 op basis van de voorwaarden van het collectief van belangenorganisaties voor het onderwijs, die zich verenigd hebben om gezamenlijk energie in te kopen.

De maandlasten bedragen circa € 11.500 per maand (prijspeil december 2018).

Levering aardgas

Met Eneco Business BV is een leveringsovereenkomst aardgas afgesloten voor de periode 1 januari 2015 tot en met 31 december 2020 op basis van de voorwaarden van het collectief van belangenorganisaties voor het onderwijs, die zich verenigd hebben om gezamenlijk energie in te kopen.

De maandlasten bedragen circa € 19.000 per maand (prijspeil december 2018).

Personeels- en salarisadministratie

WSKO heeft met Salure BV een overeenkomst van dienstverlening afgesloten inzake personeels- en salarisadministratie afgesloten op basis van een overeenkomst van 24 maanden ingaande 1 april 2017. De gunning aan Salure BV heeft niet plaatsgevonden aan de hand van een aanbestedingsprocedure, maar op basis van enkelvoudige onderhandse aanbesteding in de vorm van een 'noodoplossing'. Deze noodoplossing zal maximaal 24 maanden duren. Binnen deze periode zal een besluit moeten worden genomen over de wenselijke toekomstige dienstverlening. De maandlasten bedragen circa € 10.000 inclusief BTW per maand (prijspeil december 2018).

Detacheringsovereenkomsten

Er is een aantal detacheringsovereenkomsten afgesloten op basis waarvan WSKO als uitlenende organisatie fungeert. Ten behoeve van de detacheringen zijn weliswaar raamovereenkomsten afgesloten, echter de detachering vindt plaats op basis van bestede tijd. Een jaarbedrag is niet zinvol om te vermelden.

Nieuwbouwproject

In de loop van 2015 is de bouwheerovereenkomst ondertekend terzake van de nieuwbouw Brede School WSKO Pius X te Wieringen. De ingebruikname van de nieuwbouw (schooldeel) en het renovatiedeel (gymzaal) werd aanvankelijk verwacht in het laatste kwartaal 2017, maar is 1 februari 2018 geworden. Tijdens de realisatie van de nieuwbouw zijn geen budgetoverschrijdingen opgetreden en zijn tot aan de ingebruikname in 2018 ook niet gesignaleerd.

Het door de gemeente Westland door middel van beschikkingen gegarandeerde bouwbudget bedraagt € 5.127.824 inclusief BTW. De door WSKO aangegane verplichtingen belopen € 5.127.207 inclusief BTW.

In de zomervakantie 2018 heeft de gemeente Westland een aanvullende beschikking afgegeven voor de nieuwbouw van lokaal 19 en 20 op de in februari 2018 opgeleverde nieuwbouw.

Het gegarandeerde budget inclusief eerste inrichting bedraagt € 596.827 inclusief BTW.

De door WSKO aangegane verplichtingen belopen € 588.687 inclusief BTW.

Als gevolg hiervan resteert nog een buffer van € 8.757 inclusief BTW.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Per 1 januari 2019 heeft een bestuurlijke fusie plaatsgevonden, waarbij Sint Jozefschool te Schipluiden (gemeente Midden-Delfland) is gefuseerd met WSKO.

Daarnaast is de Belastingdienst aangevangen met een boekenonderzoek ten aanzien van de afdracht omzetbelasting over het boekjaar 2015. Er heeft echter nog geen rapportage plaatsgevonden.

Er zijn verder geen gebeurtenissen bekend na balansdatum, die relevant zijn voor het beeld van het resultaat over het boekjaar 2018 en het vermogen en de opbouw hiervan per 31 december 2018.

ONDERTEKENING

Poeldijk, *27 juni 2019*

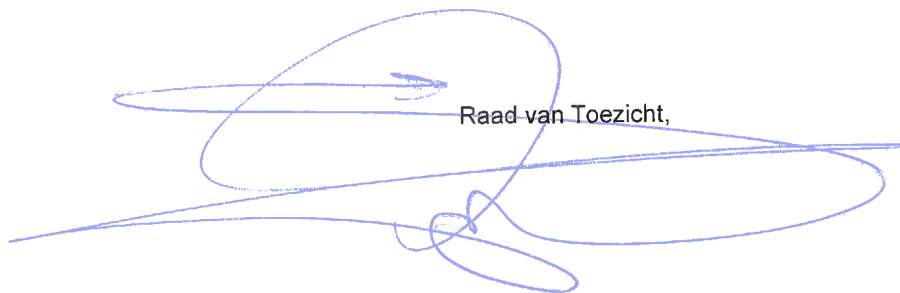
College van Bestuur,

J. C. van der Ende

Westlandse Stichting Katholiek Onderwijs
Statutair adres: De Ruijtbaan 83, Poeldijk
Statutaire vestigingsplaats: Poeldijk

Raad van Toezicht,

J.L.A.M. Schmit

NAMENS DEZE

L.P.W. van Santen

OVERIGE GEGEVENS

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Statutaire regeling inzake bestemming resultaat:

	Resultaat 2018	
Algemene reserve (publiek)		-78.690
<u>Reserve koersresultaten</u>		
(Niet-) gerealiseerde koersresultaten	-15.884	
Totaal reserve koersresultaten		-15.884
<u>Bestemmingsreserves (publiek)</u>		
Algemene reserve publiek	0	
Totaal bestemmingsreserves publiek		0
<u>Bestemmingsreserves (privaat)</u>		
Algemene reserve privaat	41.785	
Totaal bestemmingsreserves privaat		41.785
<u>Bestemmingsreserves (vervangingen)</u>		
Algemene reserve privaat	0	
Totaal bestemmingsreserves (vervangingen)		0
		-25.901
Totaal resultaat		-52.789

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: De raad van toezicht en het college van bestuur van Westlandse Stichting Katholiek Onderwijs, gevestigd te Poeldijk

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Westlandse Stichting Katholiek Onderwijs, te Poeldijk, gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Westlandse Stichting Katholiek Onderwijs op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2018;
- (2) de staat van baten en lasten over 2018; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Westlandse Stichting Katholiek Onderwijs, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1(j) Uitvoeringsregeling WNT

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht op gegevens in de WNT-verantwoording, of het ontbreken daarvan, op grond van de anticumulatiebepaling van artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- het verslag van de raad van toezicht;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en

omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

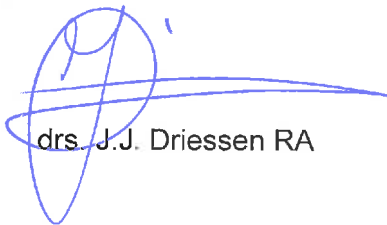
- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijnhet in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Middelburg, 27 juni 2019

DRV Accountants & Adviseurs

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'D' followed by a horizontal line extending to the right.

drs. J.J. Driessen RA

BIJLAGEN

GEGEVENS OVER DE RECHTSPERSOON

Naam	:	Westlandse Stichting Katholiek Onderwijs
Adres	:	De Ruijtbaan 83, Poeldijk
Telefoon	:	0174 - 280 446
E-mailadres	:	info@wsko.nl
Internetsite	:	www.wsko.nl
Administratienummer DUO-CFI	:	
Bestuursnummer	:	20671
Contactpersoon	:	R.A. Heijsteeg
Telefoon	:	0174 - 280 446
E-mailadres	:	rene@wsko.nl

Brinnummers:

07RV
07RV
09WF
20DV
18ZQ
08VV
19AC
20CV
20DJ
10JH
20CB
22MD
19AT
19AT
18ZC
10ZF
AD73

School:

WSKO De Achtsprong (locatie Sportlaan)
WSKO De Achtsprong (locatie Achterlaantje)
WSKO De Zeester
WSKO Andreashof
WSKO Bernadetteschool
WSKO Godfried Bomansschool
WSKO Joannesschool
WSKO Sint Jozefschool
WSKO Mariaschool
WSKO De Nieuwe Weg
WSKO Hofvilla
WSKO De Regenboog
WSKO Het Tweespan (locatie Montessorischool Naaldwijk)
WSKO Het Tweespan (locatie De Aventurijn te Maasdijk)
WSKO 't Startblok
WSKO Verburch-hof
Centraal bureau/servicebureau

MINISTERIE VAN OCW

	Bekostigings jaar	Bedrag beschikking	Toegerekend t/m jaar 2018	Ontvangen t/m jaar 2018	Te vorderen 31-12-2018
Overlopende post lumpsum					
Personele bekostiging regulier	2018-2019	15.234.082	6.347.534	5.263.475	1.084.059
Prestatiebox	2018-2019	830.289	345.954	376.951	-30.997
Overig	2018-2019	3.513.335	1.381.146	1.490.066	-108.920